

Nieuw voor Drenthe

**In Drenthe verschenen planten sinds het verschijnen van
de Atlas van de Drentse flora (1999)**

**Themadag Invasieve exoten, 28 september 2017
Provinciehuis Assen**

Joop Verburg, Edwin de Weerd en Ben Hoentjen
Werkgroep Florakartering Drenthe (WFD)/
Floron district Drenthe

Foto's: Joop Verburg, tenzij anders vermeld

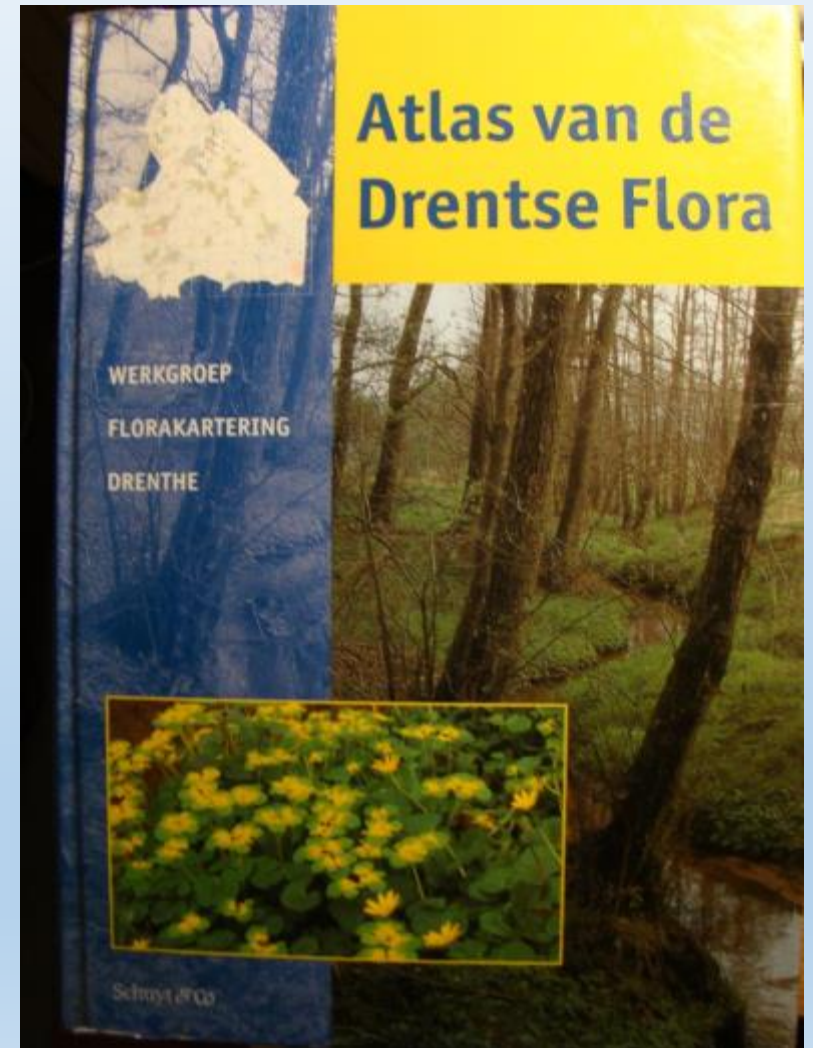

Uitgangspunt: Atlas van de Drentse Flora, 1999

Atlasperiode 1970 -1995; Basis: Standaardlijst Nederlandse flora 1996

Als nieuw voor Drenthe beschouwd:

- **110 soorten** die in de atlas zijn genoemd maar (zeer) zelden voorkwamen en nu wel een plek krijgen
- **278 soorten** die zich nieuw in Drenthe hebben gevestigd of die in de atlasperiode zijn genegeerd (omdat ze niet op Standaardlijst 1996 stonden, zoals verwilderde tuinplanten)

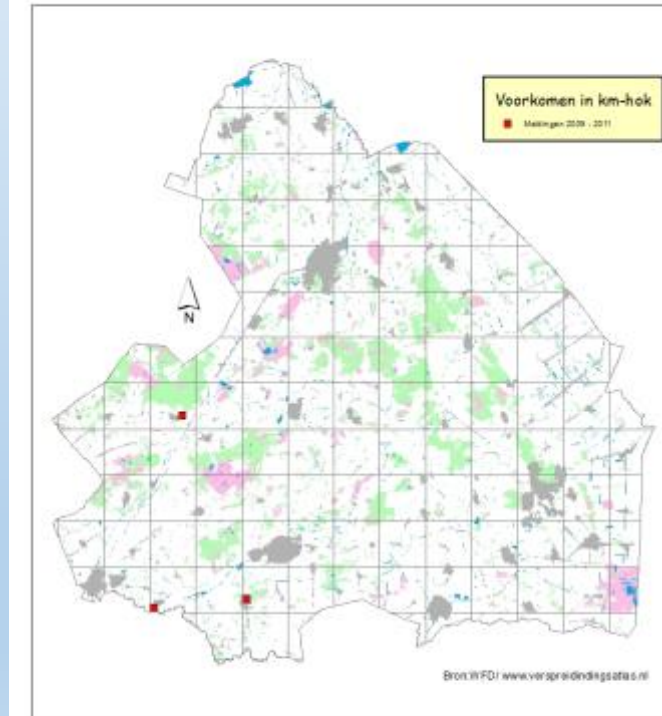
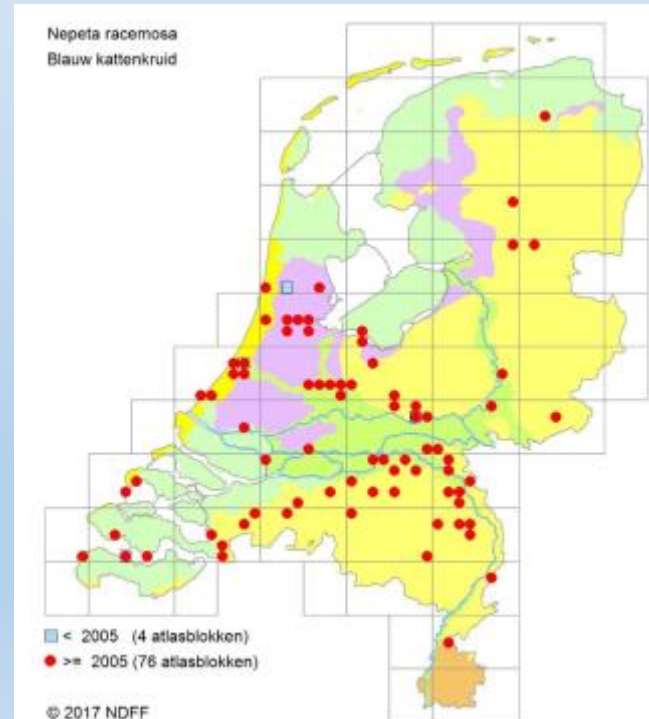

Nieuwkomers onder de kruidachtige planten:

- A. Soorten die niet in de Atlas van Drentse Flora zijn opgenomen omdat het om verwilderde tuinplanten ging etc. en die nu wel worden geïnventariseerd.
- B. Door natuurontwikkeling: soorten die verdwenen waren komen terug.
- C. Soorten die opzettelijk verschijnen omdat ze in zaaimengsels zitten die door gemeenten, natuurorganisaties en anderen (ook particulieren) zijn gebruikt
- D. Soorten die zich door de veranderende omstandigheden nu ook in Drenthe kunnen vestigen, waarvan sommige zich (sterk) uitbreiden.
- E. Soorten die onopzettelijk via vakantieverkeer, vrachtverkeer of door onwetend weggooien van meegebracht materiaal of uit aquaria etc. in Drenthe terecht komen.

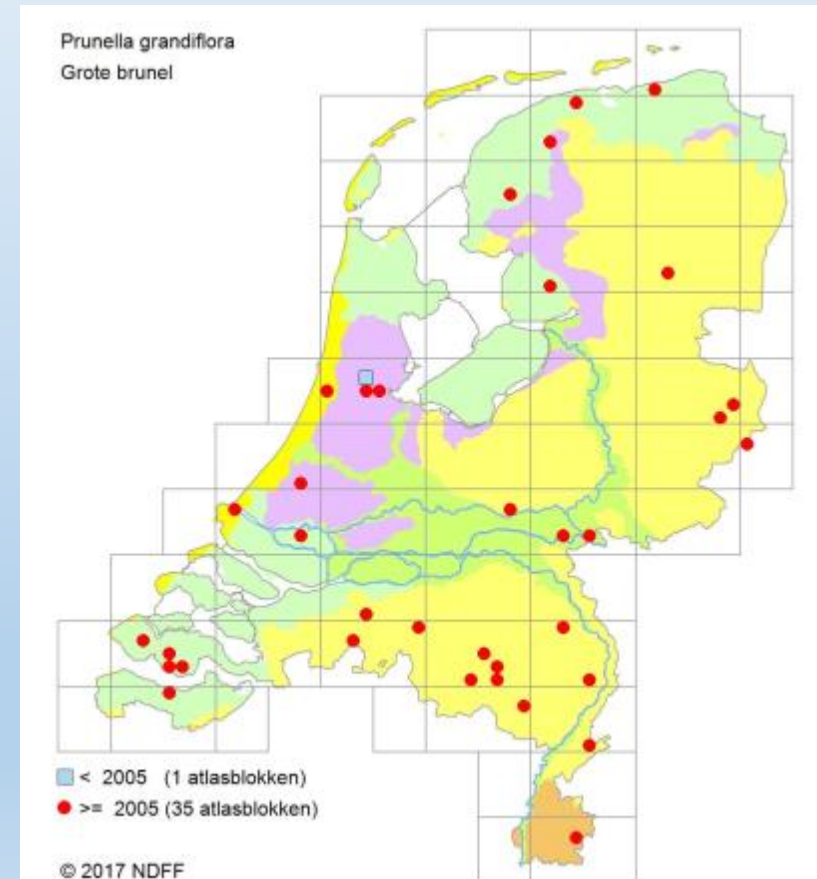
A.1 Verwilderde tuinplanten

Blauw kattenkruid (*Nepeta racemosa*)

A.2 Verwilderde tuinplanten

Grote brunel (*Prunella glandiflora*)

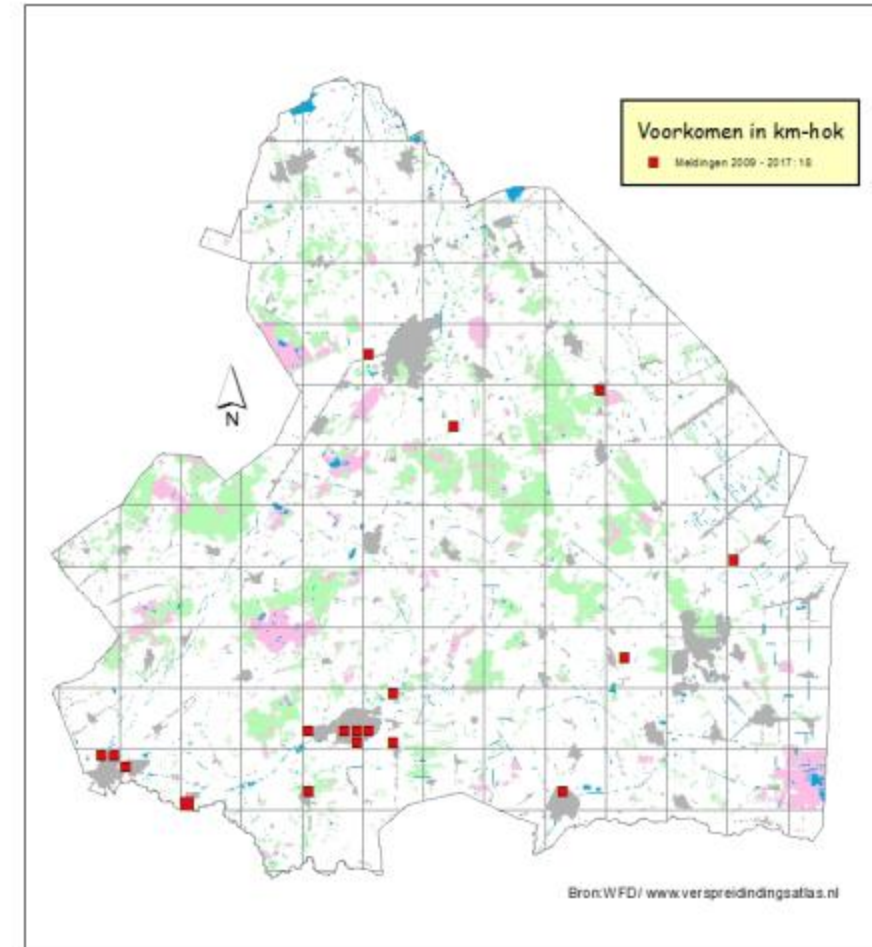
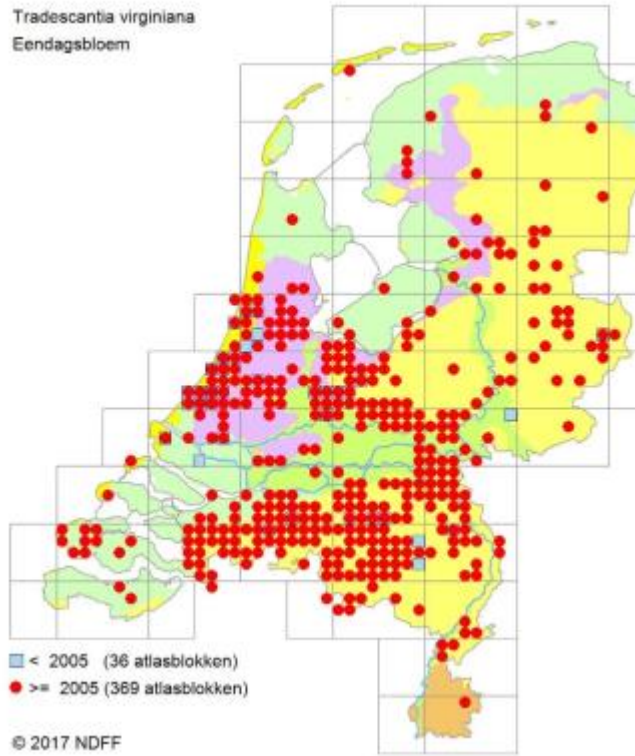

A.3 Verwilderde tuinplanten

Eendagsbloem
(*Tradescantia virginiana*)

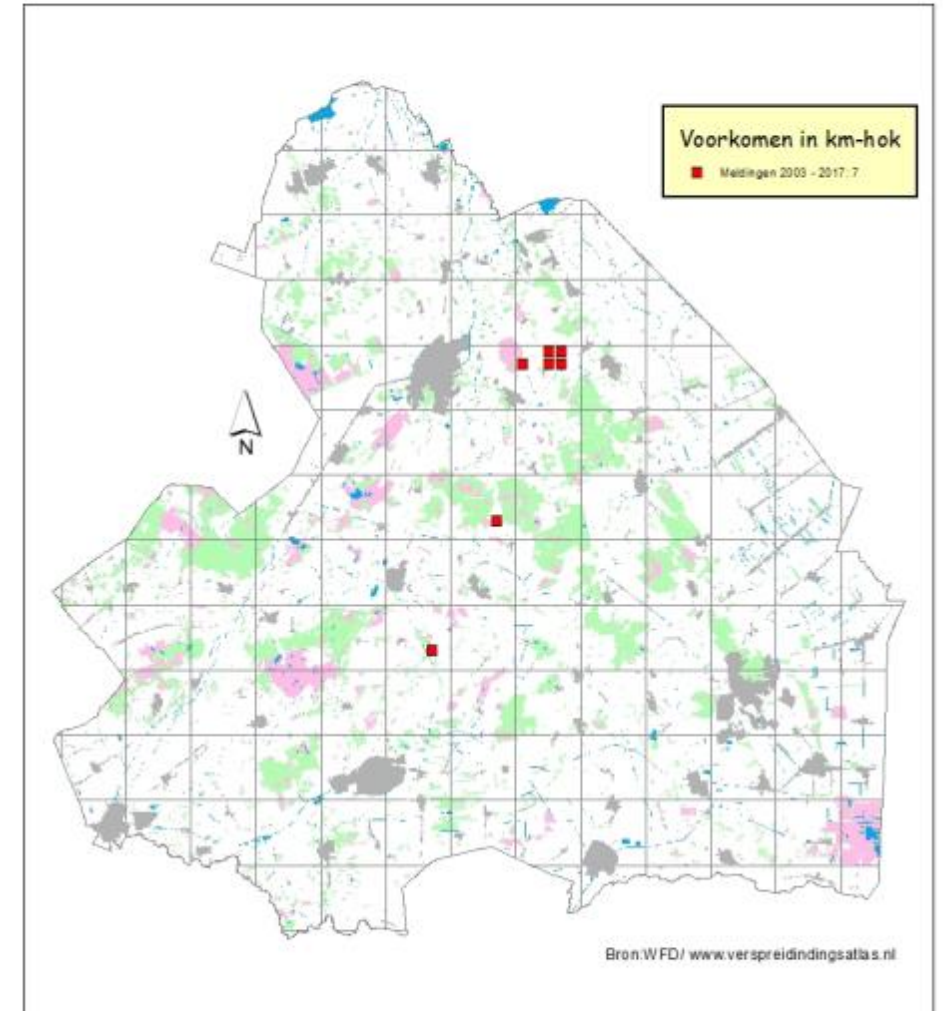
Tradescantia virginiana
Eendagsbloem

B.1 Natuurontwikkeling brengt soorten terug

- Draadgentiaan (*Cicendia filiformis*)

Eerste vondst sinds 1950 in 2003
op het Eexterveld

B.2 Natuurontwikkeling brengt soorten terug

- Kruipend moerasscherm
(*Apium repens*)
in Holmers/Halkenbroek 2015

Foto: Han Runhaar

B.3 Natuurontwikkeling brengt nieuwe soorten

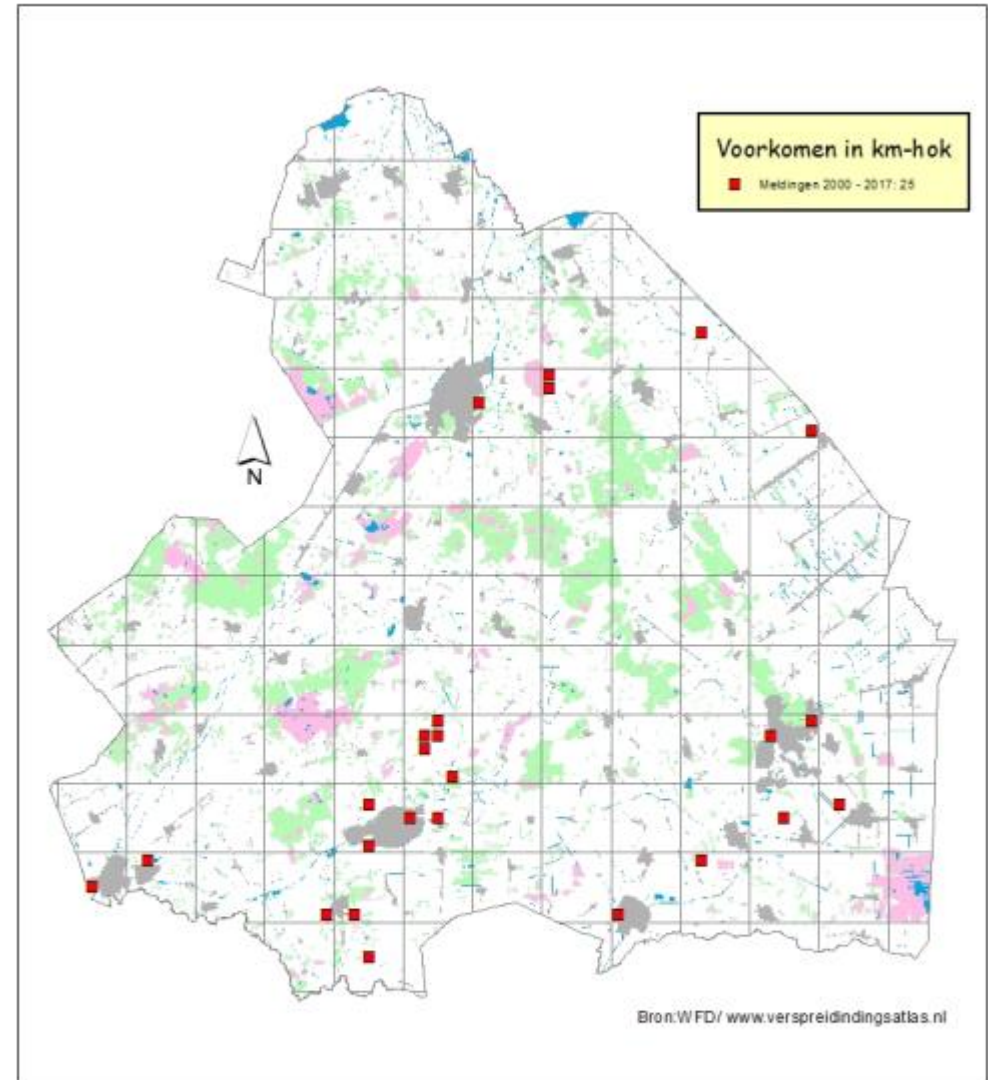
Klein vlooienkruid (*Pulicaria vulgaris*) in de Mepper hooilanden in 2015

Foto's: Willem Braam

C.1 Soorten in zaaimengsels

- Bevertjes (*Briza media*)

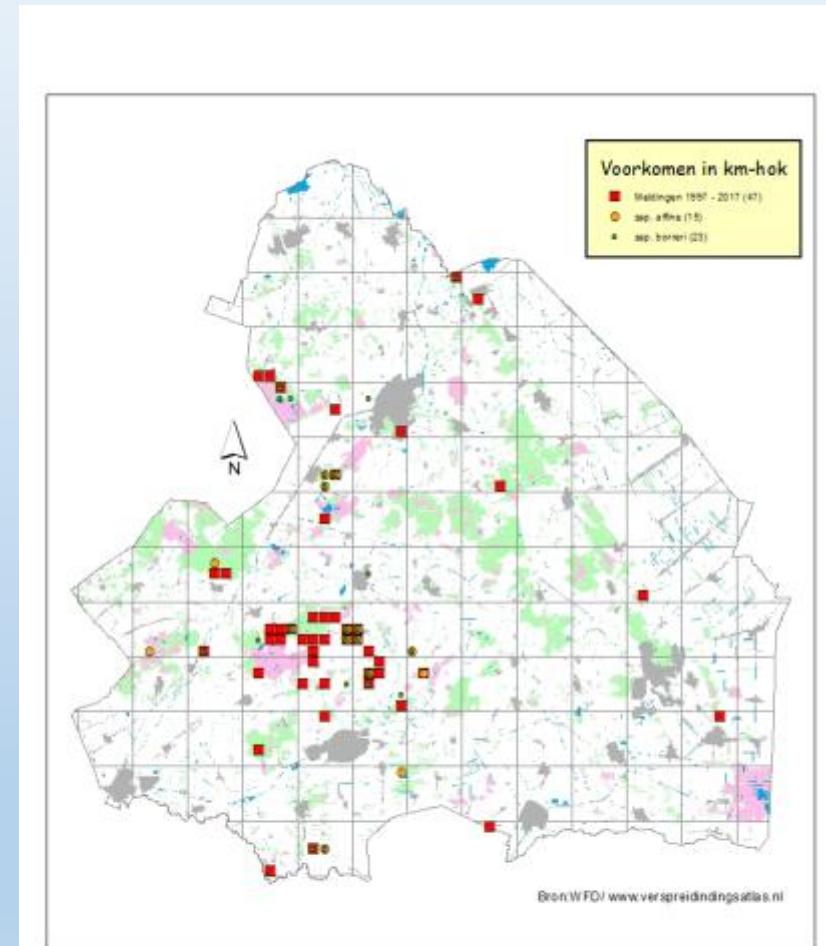
C.2 Soorten in zaaimengsels

- Beemdkroon (*Knautia arvensis*) →
- Beemdooievaarsbek
(*Geranium pratense*)

D.1 Soorten die zich door de veranderende omstandigheden nu ook in Drenthe kunnen vestigen en waarvan sommige zich (sterk) uitbreiden.

- Geschubde mannetjesvaren (*Dryopteris affinis*)
- ssp. borreri →
- ssp. Affinis

D.2 Soorten die zich door de veranderende omstandigheden nu ook in Drenthe kunnen vestigen en waarvan sommige zich (sterk) uitbreiden.

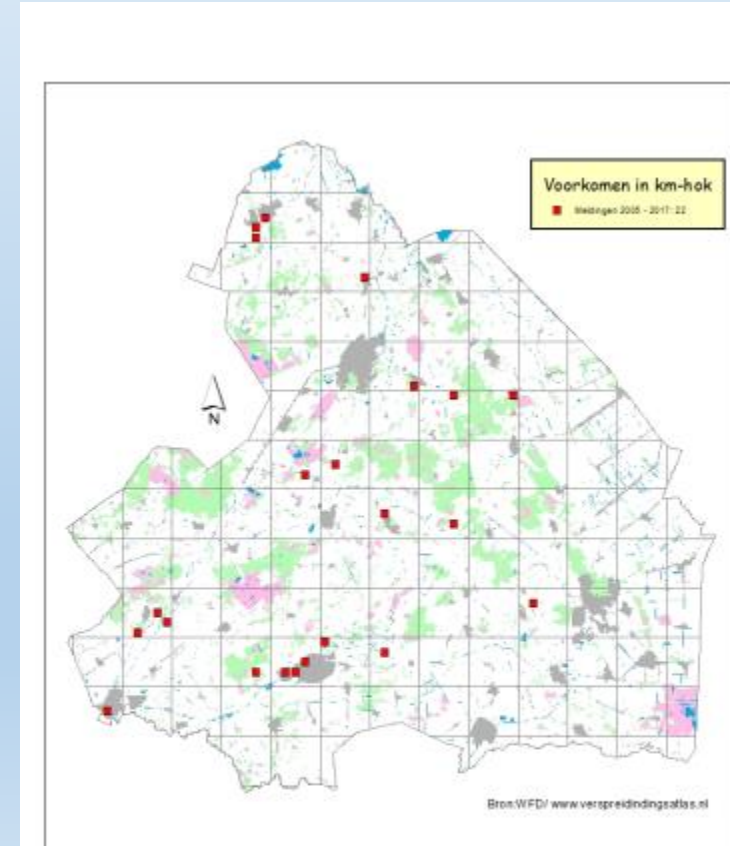
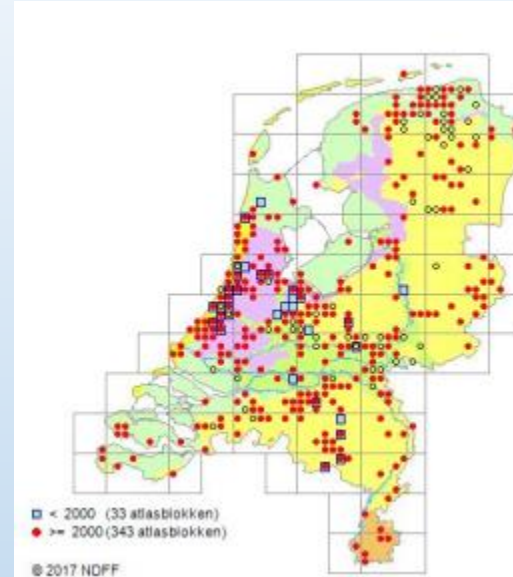
- Wit bosvogeltje (*Cephalanthera longifolia*)
in 2009 opgedoken in het Dwingelderveld

Foto Saxifraga, Jan Willem Jongepier

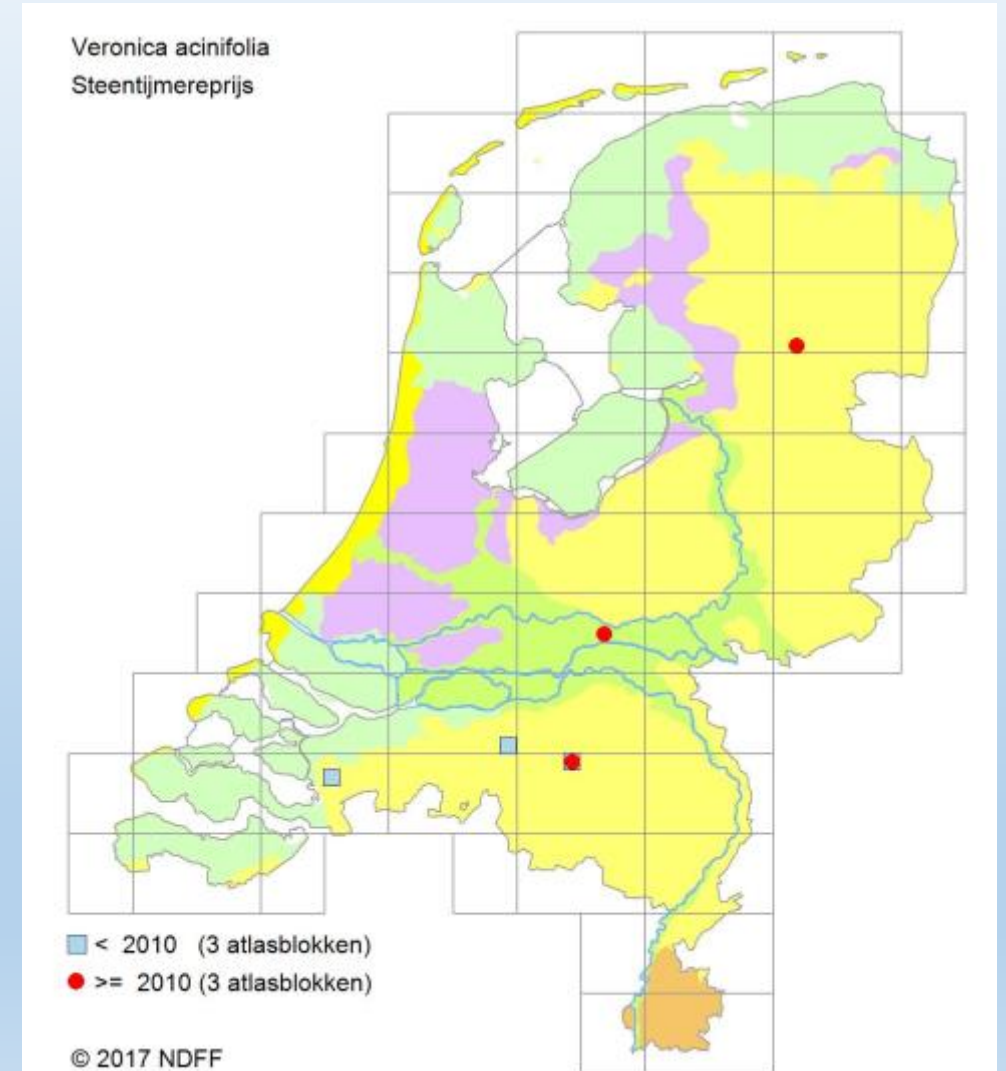
E.1 Soorten die meeliften met toegenomen vervoer etc.

- Glanzige ooievaarsbek (*Geranium lucidum*)

E.2 Soorten die meeliften met toegenomen vervoer etc.

- Steentijmereprijs (*Veronica acinifolia*)
in 2013 eerste vondst in Hoogeveen

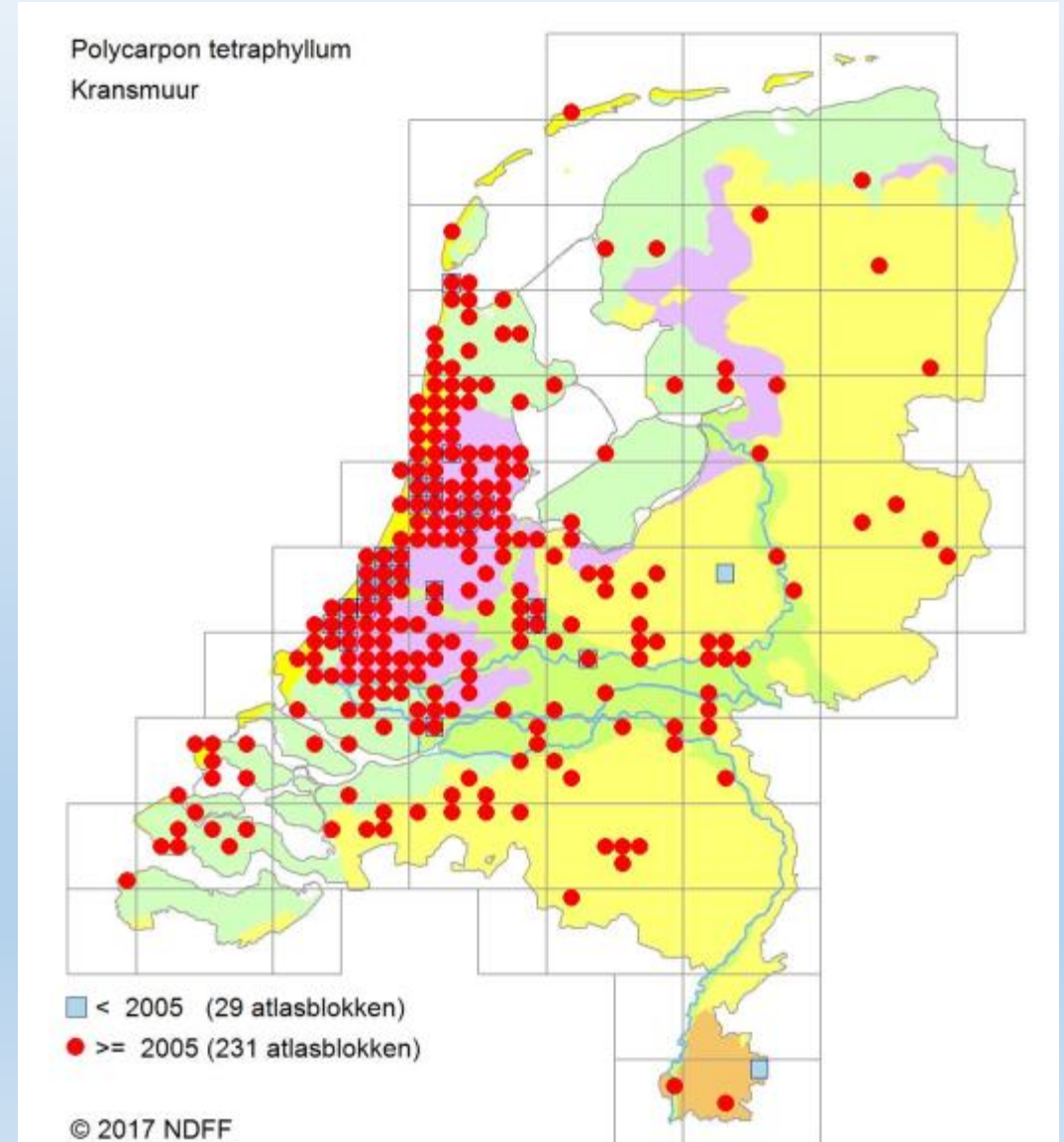

E.3 Soorten die meeliften met toegenomen vervoer etc.

- Kransmuur (*Polycarpon tetraphyllum*)
in 2007 eerste vondst in Assen

Foto Saxifraga, Peter Meininger

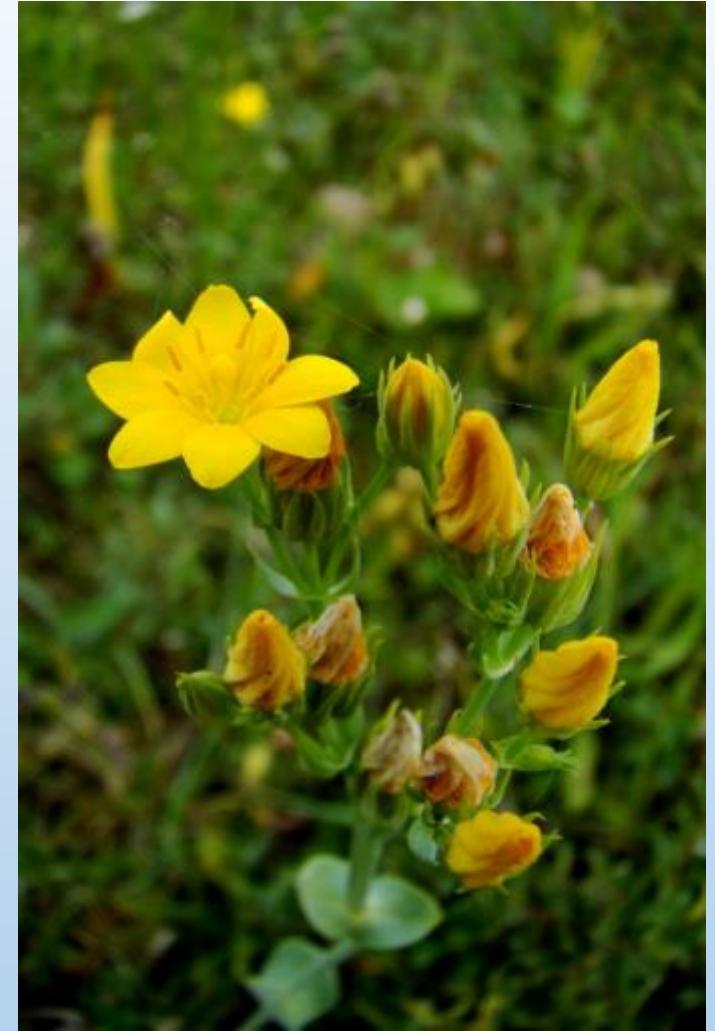
Wat betekent de komst van nieuwkomers?

1. Veel nieuwkomers verrijken het beeld van de flora en vergroten de biodiversiteit zonder veel problemen te veroorzaken
2. Nieuwkomers van eerder domineren nu het straatbeeld: Canadese fijnstraal, Straatliefdegras, Vingergrassen, Bleek cypergras, Bleekgele droogbloem en zelfs verschillende vetmuur-soorten etc. Het levert meer werk op en het kost meer waar het gaat om schoonhouden van straten en stoepen.
3. Nieuwkomers kunnen een bedreiging vormen voor de inheemse flora en die op sommige plekken totaal wegconcurreren.
4. Vooral nieuwkomers onder de waterplanten kunnen enorme schade veroorzaken doordat zij zonder specifieke vijanden zich ongebreideld kunnen vermeerderen en watergangen verstopen

HOE IS DE SITUATIE IN DRENTHE?

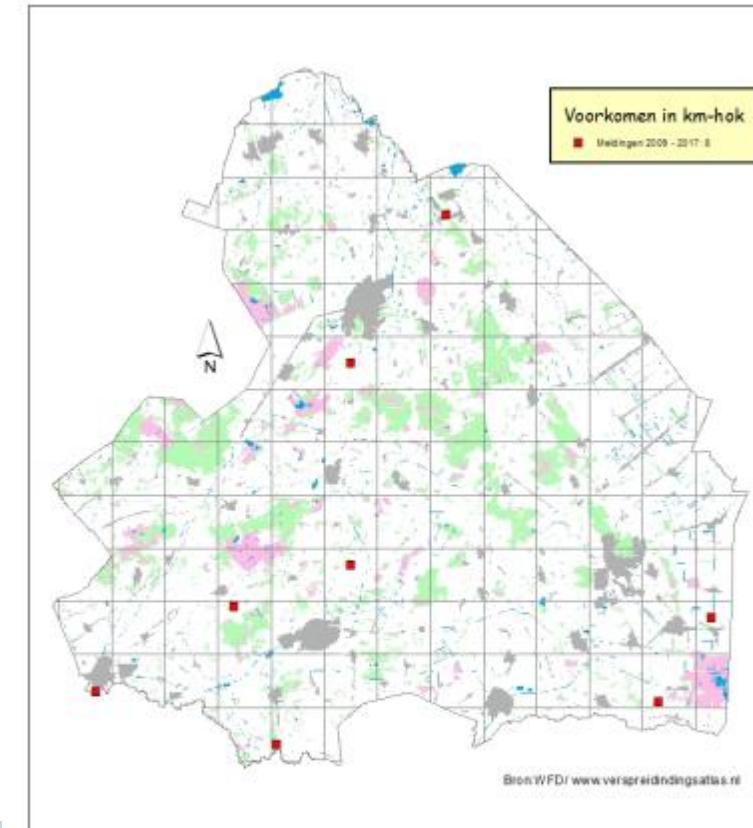
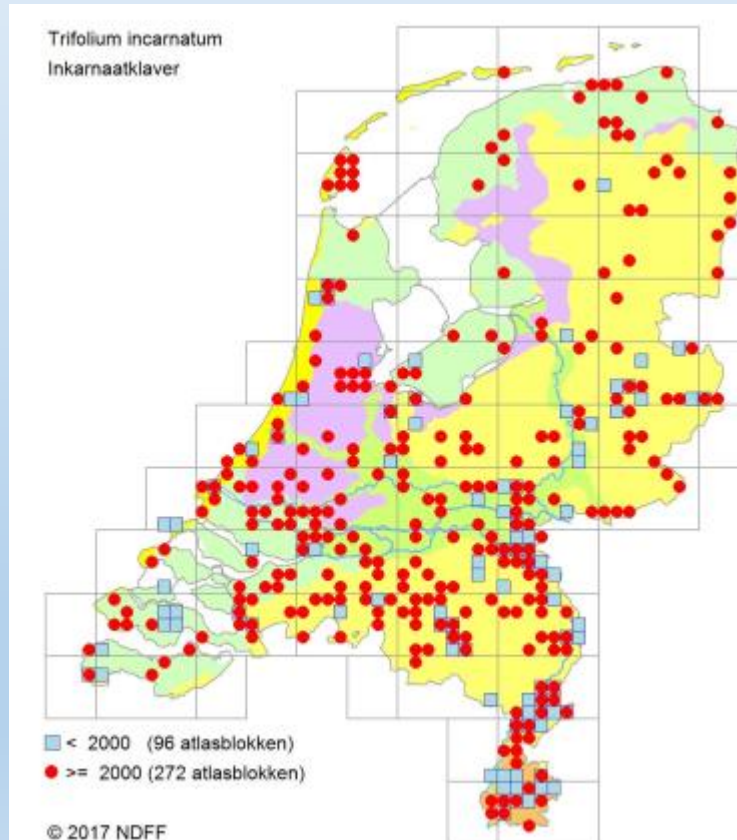
1.1 Verrijking van de biodiversiteit

- Herfstbitterling (*Blackstonia perfoliata* subsp. *serotina*)→
- Kleverige ogentroost (*Parentucellia viscosa*)

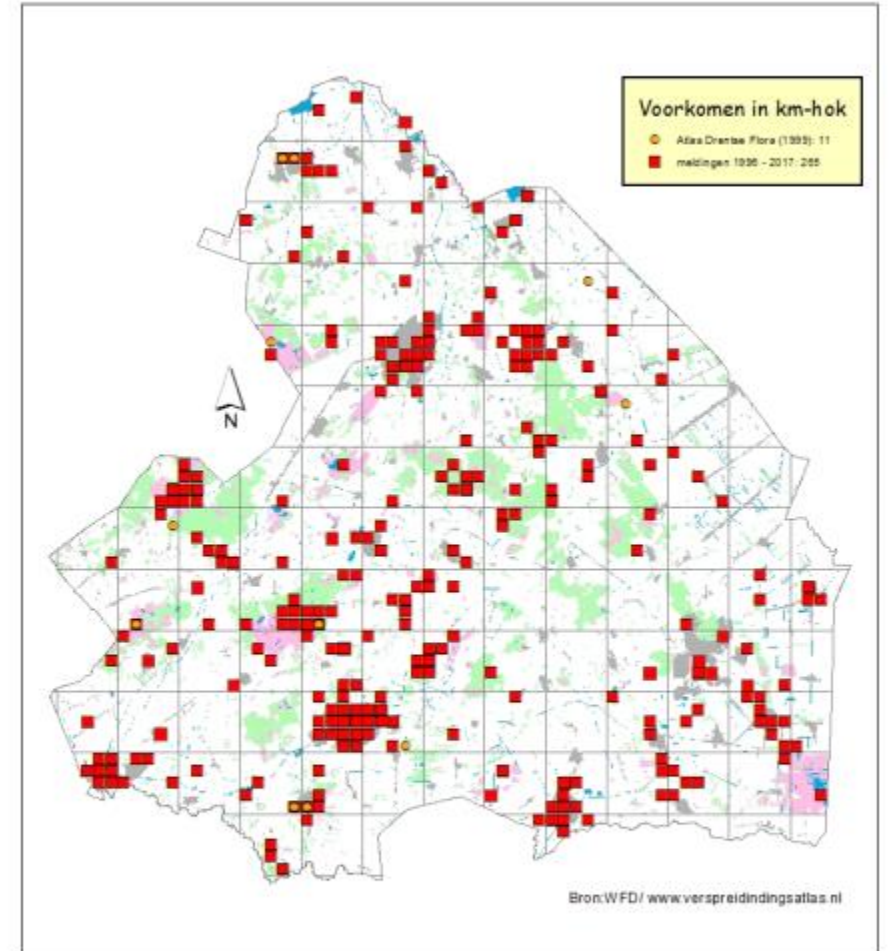
1.2 Verrijking van de biodiversiteit

- Inkarnaatklaver (*Trifolium incarnatum*)

2.1 Soorten die het straatbeeld veranderen

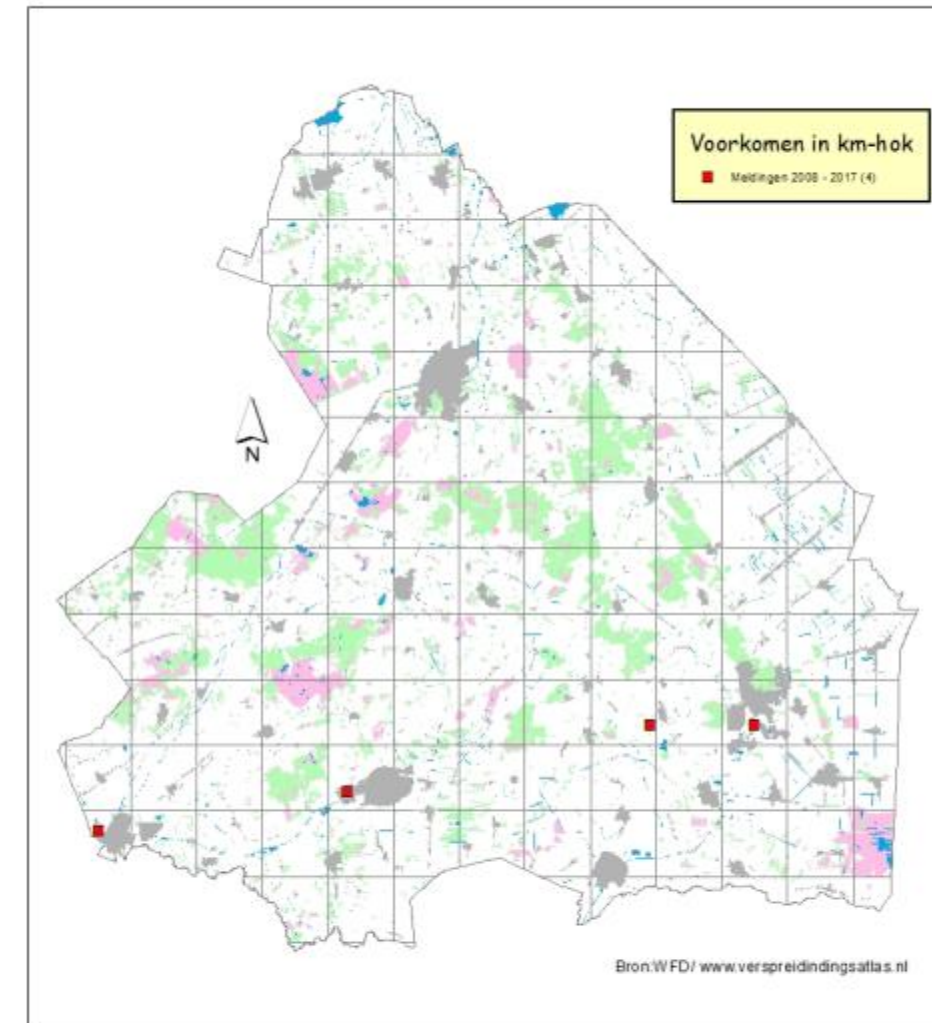
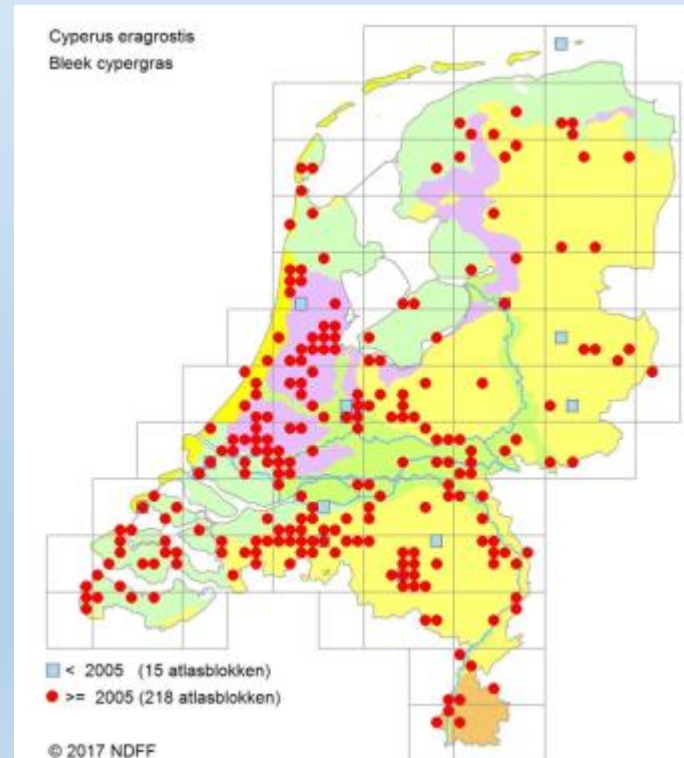
- Bleekgele droogbloem (*Gnaphalium luteo-album*)

2.2 Soorten die het straatbeeld veranderen

- Bleek cypergras (*Cyperus eragrostis*)

eerste vondst in 2008 bij Sleen

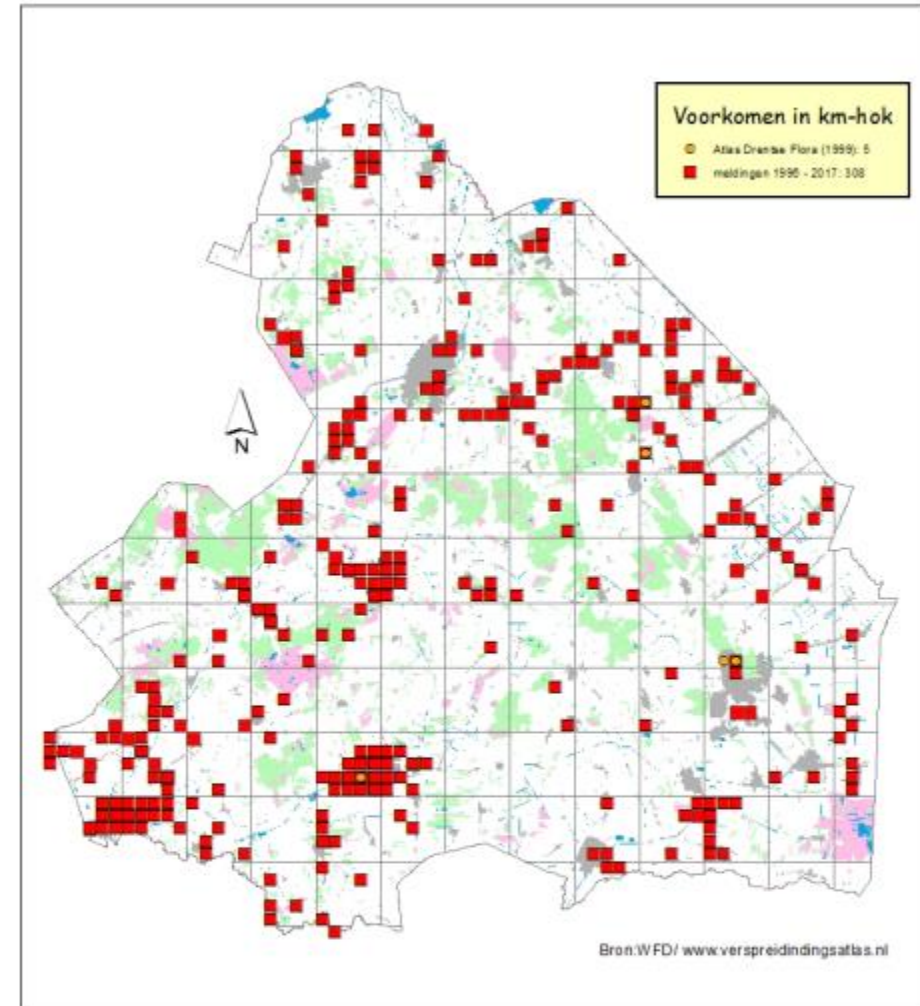

2.3 Soorten die het straatbeeld veranderen

- Straatliefdegras (*Eragrostis pilosa*)

Foto
Pieter Stolwijk

3. Soorten die een mogelijke bedreiging vormen voor de lokale flora

- 3 categorieën:
- Betrekkelijk laag risico: 19 soorten
- Matig risico: 20 soorten
- Hoog risico: 11 soorten (vooral waterplanten)

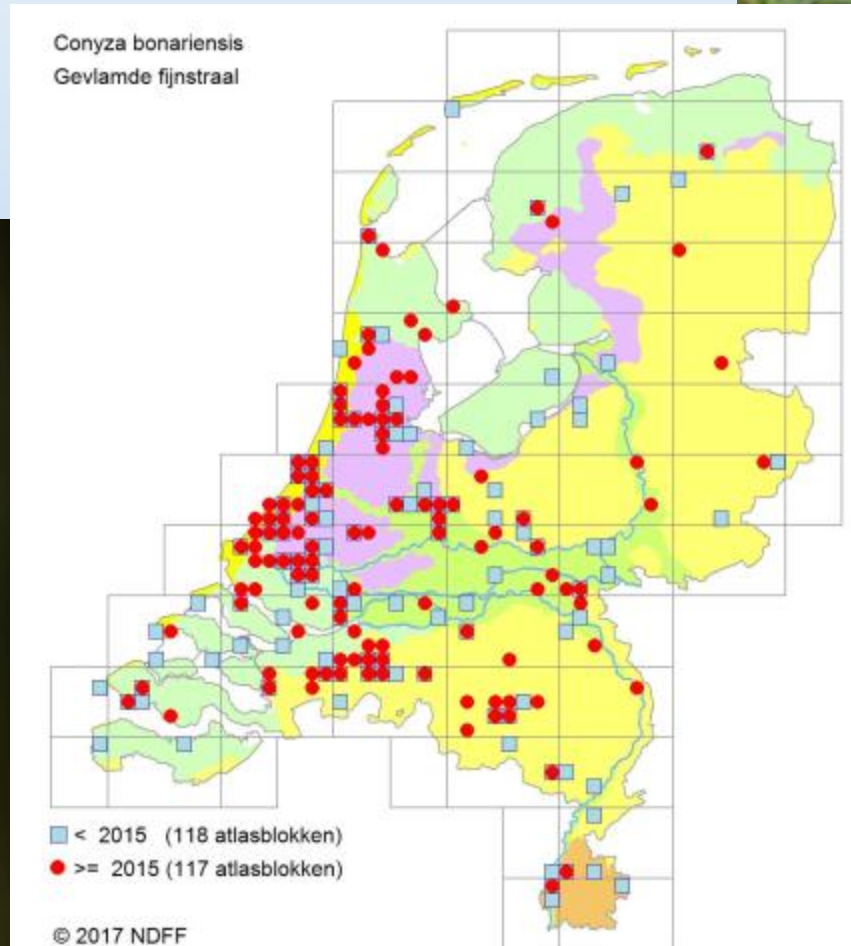
Welke soorten kunnen daarbij nieuwe problemen geven?

Met een **betrekkelijk laag risico** : 19 soorten in Drenthe

1. Gevlamde fijnstraal; *Conyza bonariensis* *
2. Hoge fijnstraal; *Conyza sumatrensis*
3. IJzervaren ; *Cyrtomium falcatum*
4. Gebroken hartjes; *Dicentra spectabilis*
5. Kamferalant; *Dittrichia graveolens* *
6. Groot nagelkruid; *Geum macrophyllum* *
7. Canadees hertshooi; *Hypericum canadense*
8. Blauw kattenkruid, *Nepeta racemosa*
9. Zuid-Afrikaanse gierst; *Panicum schinzii*
10. Valse wingerd; *Parthenocissus inserta*
11. Doorgroeide duizendknoop; *Persicaria amplexicaulis*
12. Kogelduizendknoop; *Persicaria capitata*
13. Kransmuur; *Polycarpon tetraphyllum*
14. Postelein; *Portulaca oleratia*
15. Geelrode naaldaar; *Setaris pumilo*
- 16 Slaapkamergeluk; *Soleirolia soleirolii*
17. Eendagsbloem; *Tradescanta virginiana*
18. Verbascum speciosum
19. Colombiaanse wolffia; *Wolffia columbiana*

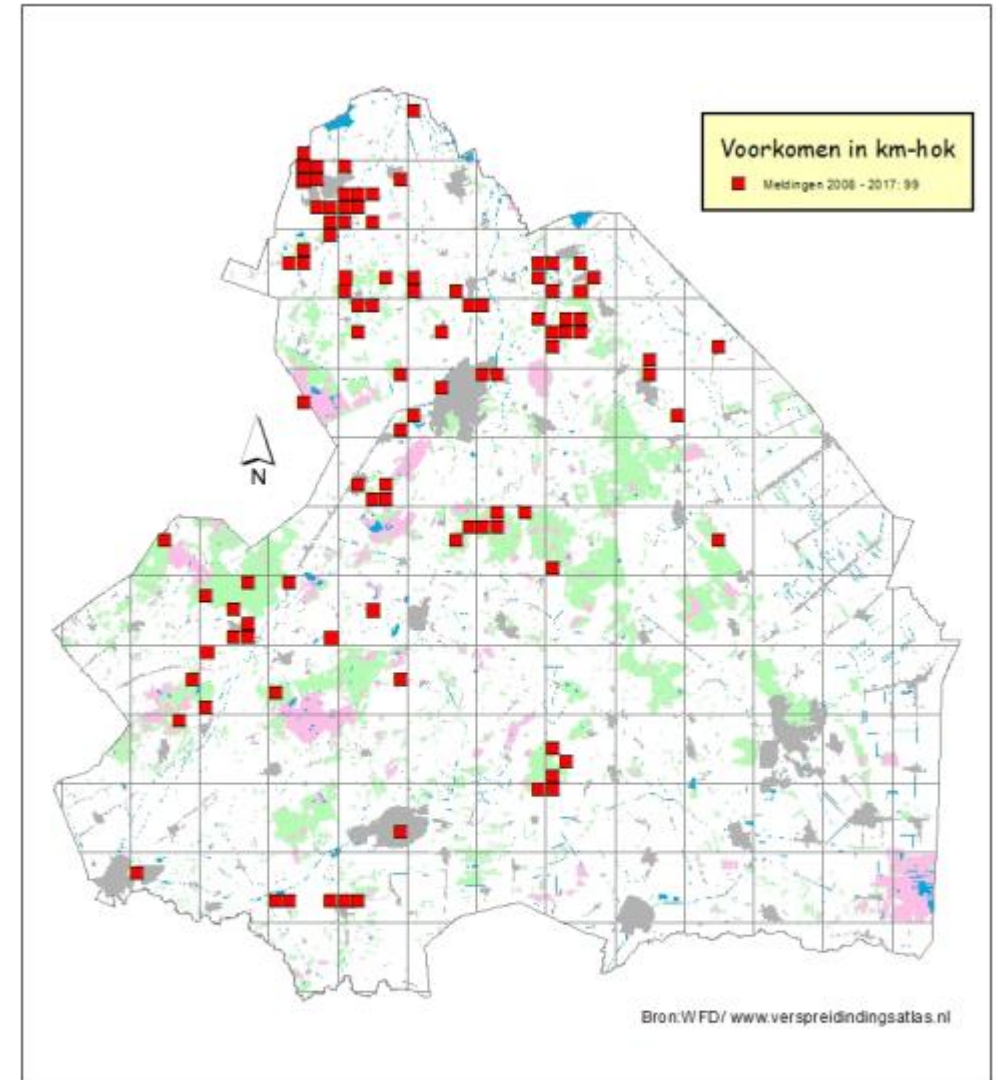
Laag risico

- Gevlamde fijnstraal (*Conyza bonariensis*)
- Eerste vondst in Drenthe, augustus 2017, Hogersmilde

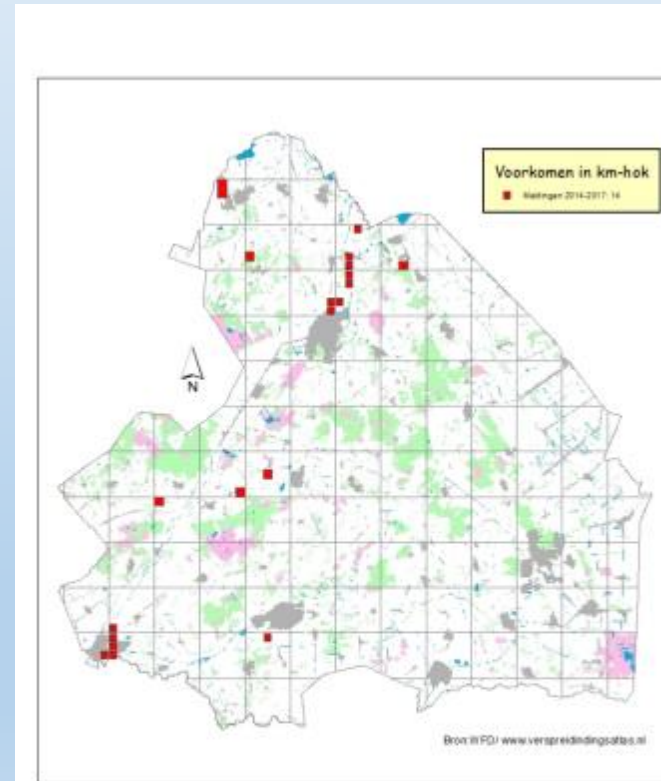
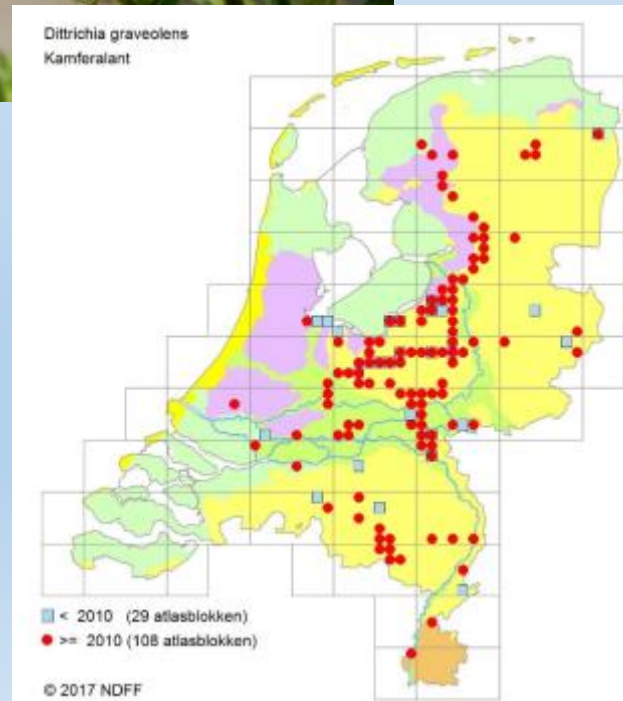
Laag risico

- Groot nagelkruid (*Geum macrophyllum*)

Laag risico

- Kamferalant (*Dittrichia graveolens*)

Welke soorten kunnen daarbij nieuwe problemen geven?

Met een **matig risico**; 20 soorten in Drenthe

1. Cotoneaster bullatus
2. Cotoneaster dielsianus *
3. Cotoneaster divaricatus*
4. Vlakke dwergmispel; Cotoneaster horizontalis *
5. Rimpelige cotoneaster; Cotoneaster rehderi
6. Bleek cypergras; Cyperus eragrostis
7. Rood cypergras; Cyperus longus
8. Egeria; Egeria densa
9. Klein liefdegras; Eragrostis minor*
10. Straatwolfsmelk; Euphorbia maculata
11. Oranje springzaad; Impatiens capensis*
12. Struisvaren; Matteuccia struthiopteris
13. Gele maskerbloem; Mimulus guttatus
14. Groot prachtriet; Miscanthus sacchariflorus
15. Moerashyacint; Pontederia cordata
16. Kaukasische vleugelnoot; Pterocarya fraxinifolia
17. Breed pijlkruid; Sagittaria latifolia
18. Sorbaria ; Sorbaria sorbifolia
19. Franjekelk; Tellima grandiflora
20. Verbena hastata;

Matig risico: Dwergmispels (*Cotoneaster spec*)

Cotoneaster dielsianus

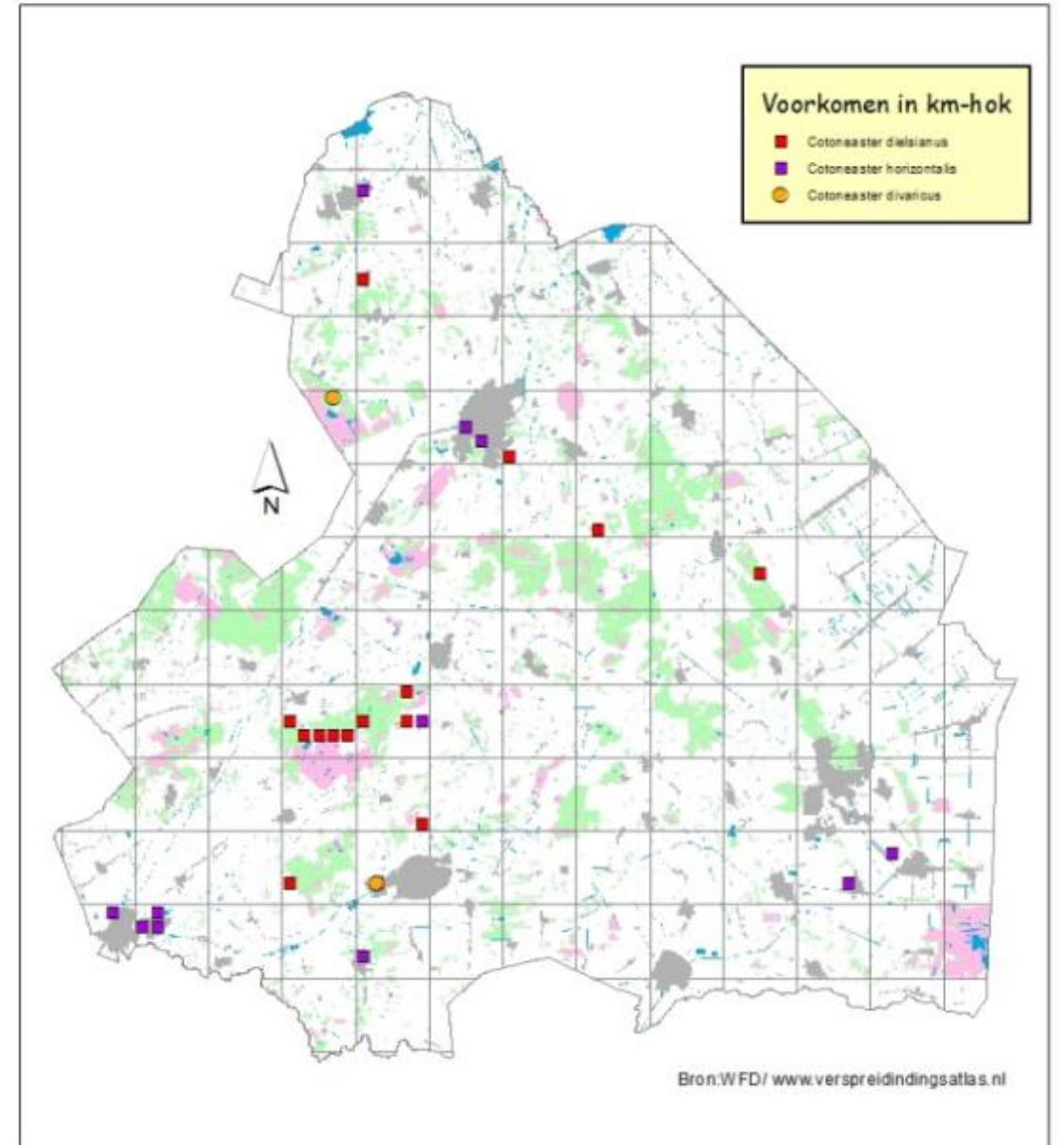
Cotoneaster horizontalis

Foto's Saxifraga

Foto Saxifraga

Cotoneaster divaricatus

Matig risico

- Oranje springzaad (*Impatiens capensis*)

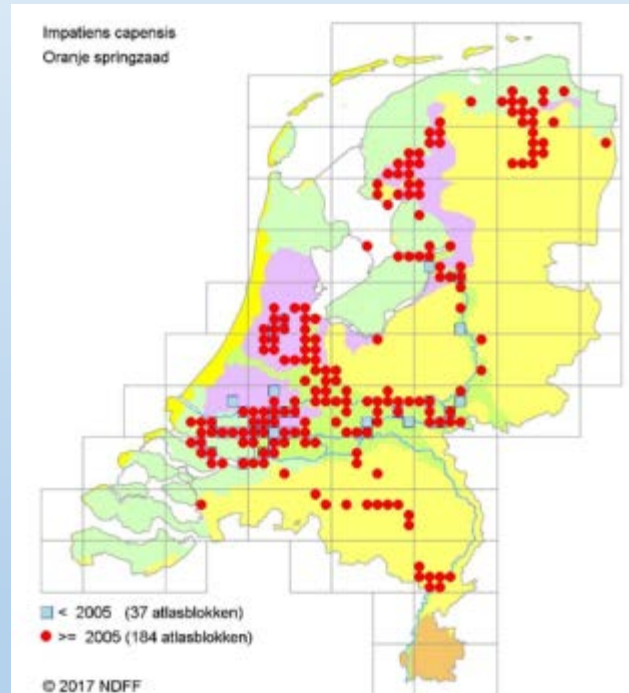
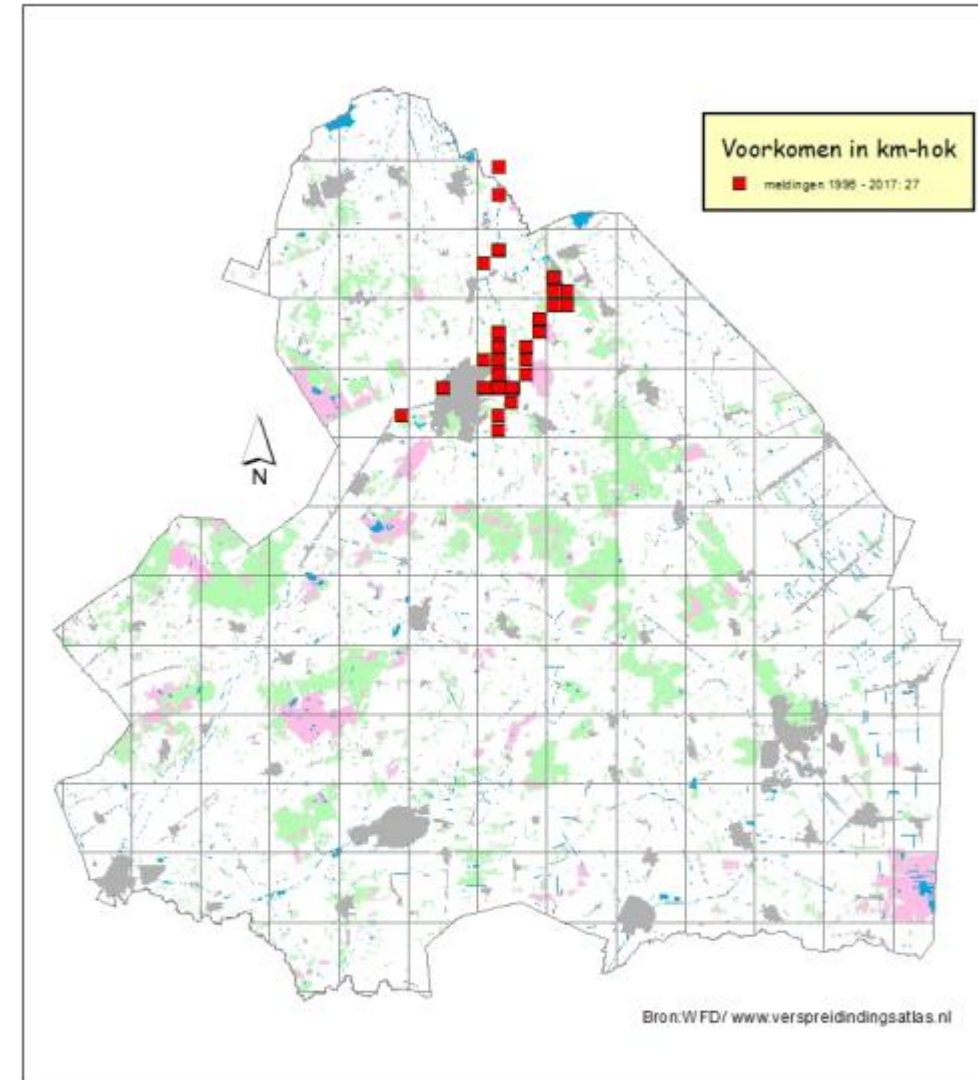

Foto:
Ben Hoentjen

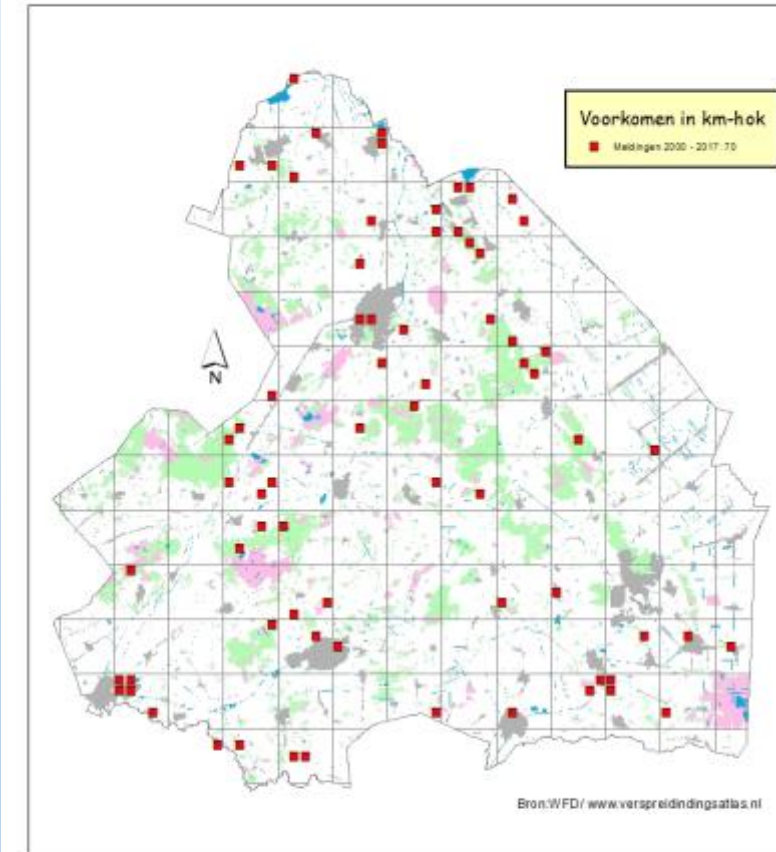
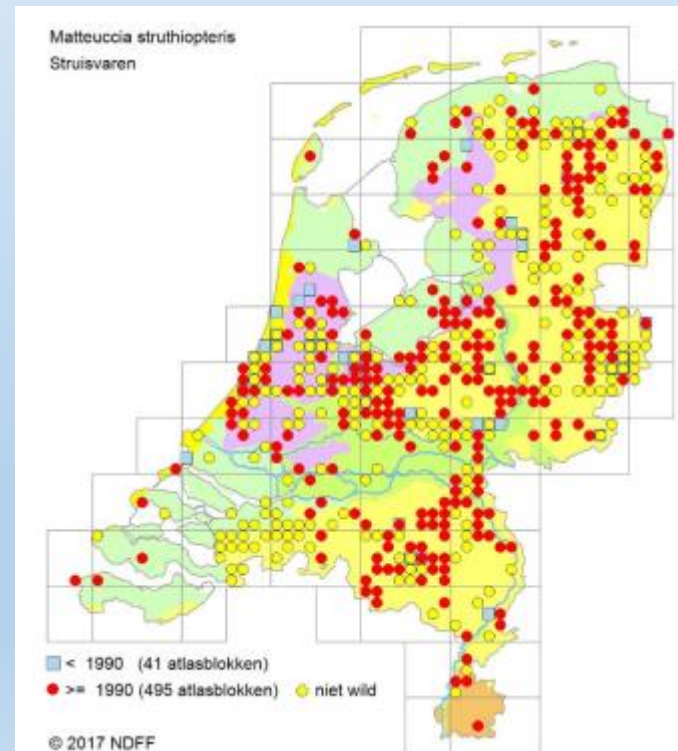

Matig risico

- Struisvaren (*Matteuccia struthiopteris*)

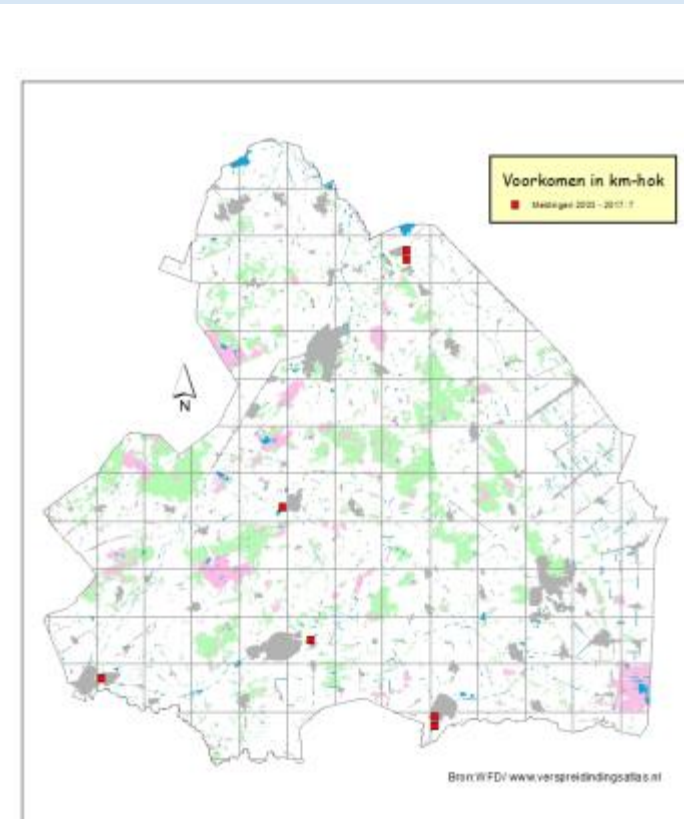
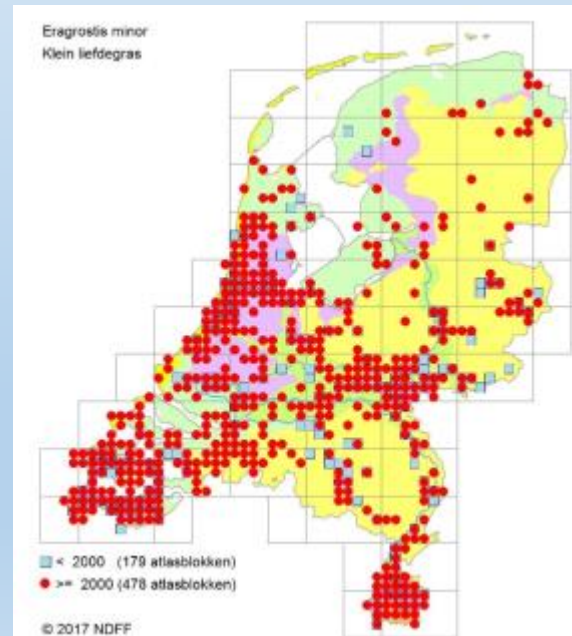

Foto: Willem Braam

Matig risico

- Klein liefdegras (*Eragrostis minor*)

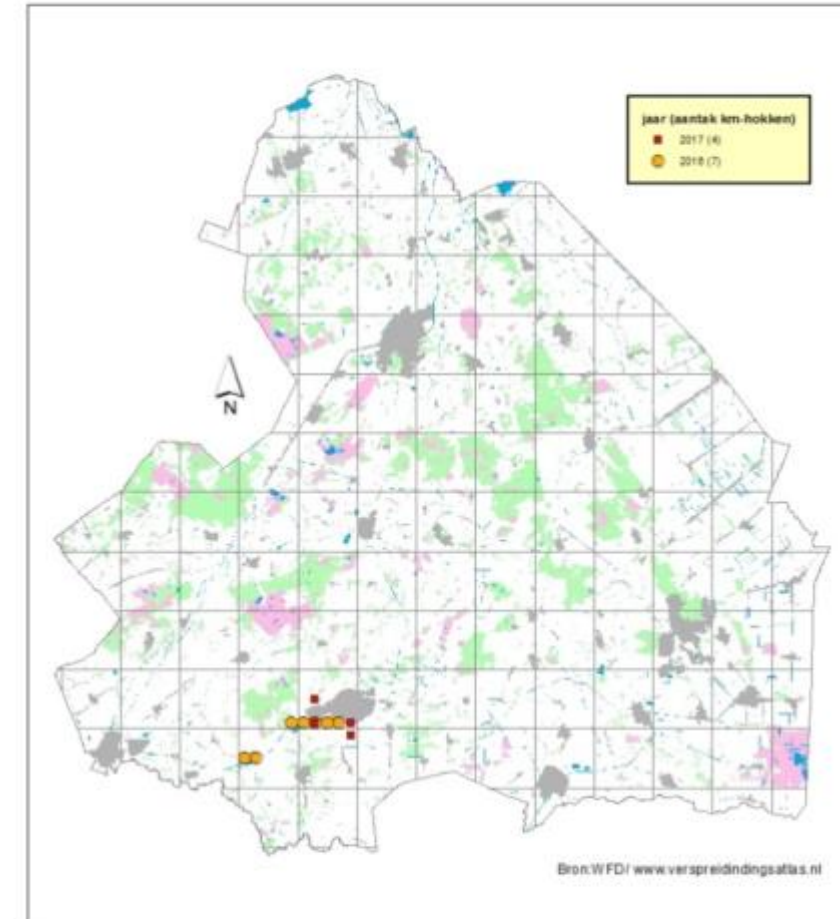
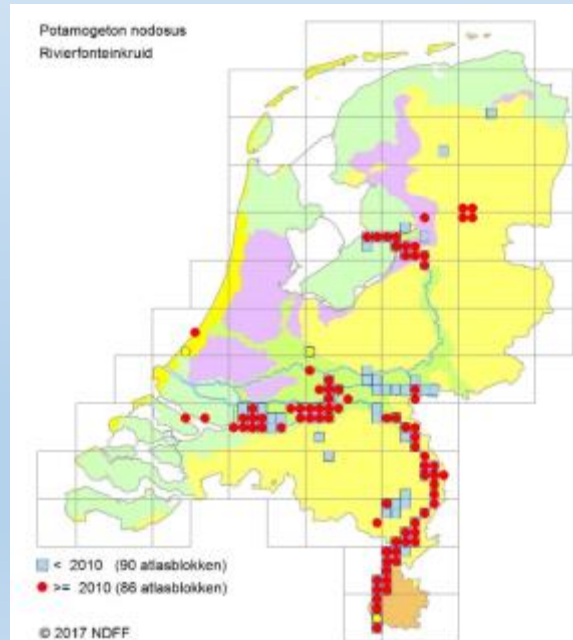
Welke soorten kunnen daarbij nieuwe problemen geven?

Met een **hoog risico** ; 11 soorten in Drenthe, vooral waterplanten

1. Rivierfonteinkruid; *Potamogeton nodosus* *
2. Waterwaaier; *Cabomba caroliniana**
3. Watercrassula; *Crassula helmsii**
4. Bastaardduizendknoop; *Fallopia x bohemica*
5. Verspreidbladige waterpest; *Lagarosiphon major*
6. Dwergkroos; *Lemna minuta*
7. Waterteunisbloem; *Ludwigia grandiflora**
8. Moeraslantaarn; *Lysichiton americanus*
9. Ongelijkbladig vederkruid; *Myriophyllum heterophyllum*
10. Japanse bamboe; *Pseudosasa japonica**
11. Alsemambrosia; *Ambrosia artemisiifolia**

Hoog risico

Rivierfonteinkruid - *Potamogeton nodosus*

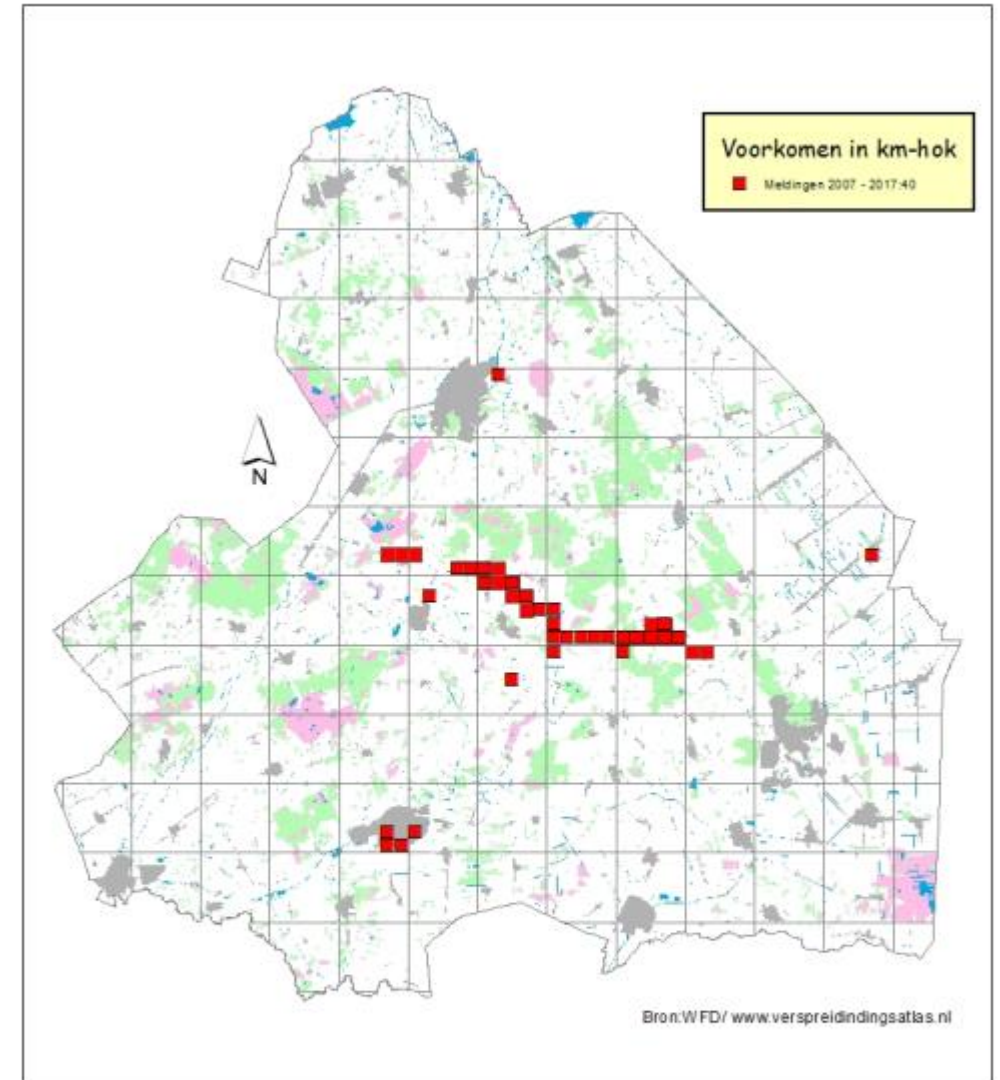

Hoog risico

- Waterwaaier (*Cabomba caroliniana*)

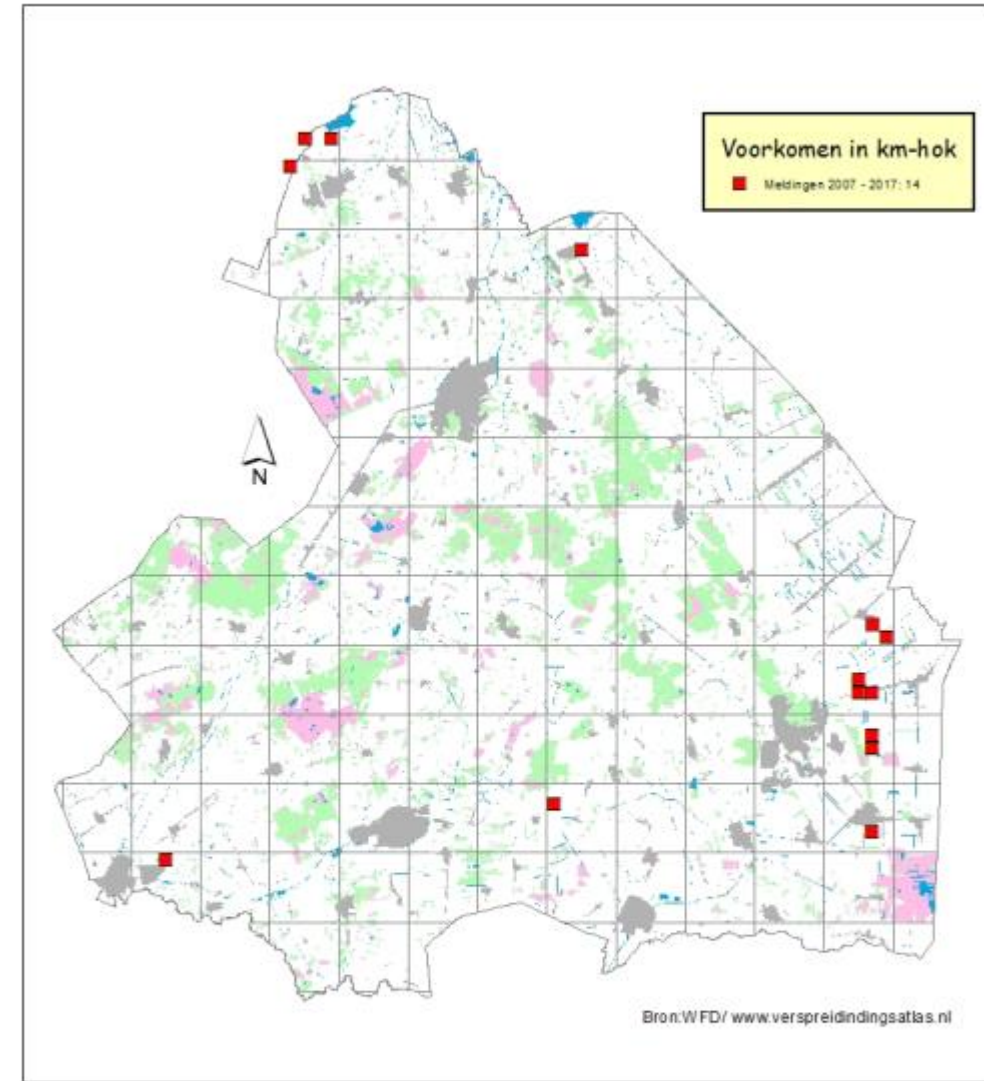

Foto: Saxifraga, Willem Braam

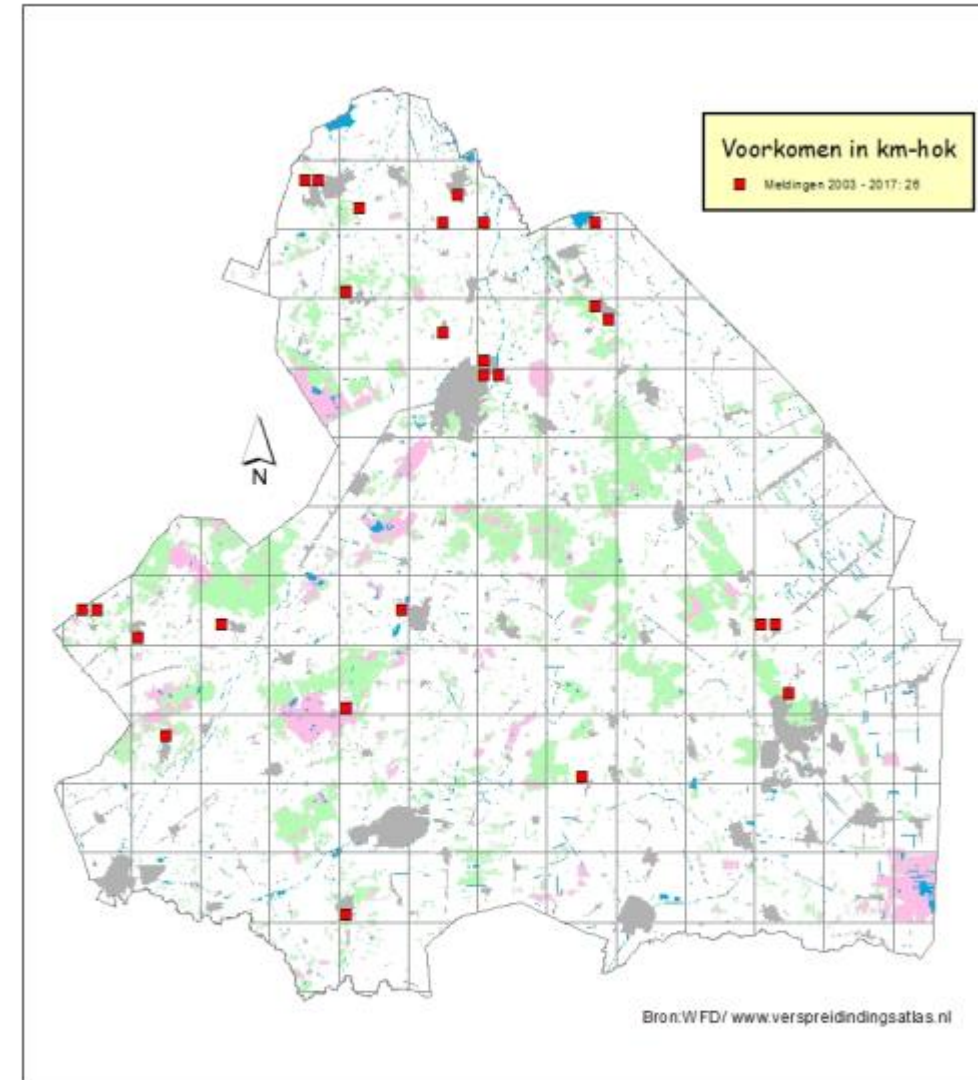
Hoog risico

Waterteunisbloem (*Ludwigia grandiflora*)

Hoog risico

Watercrassula (*Crassula helmsii*)

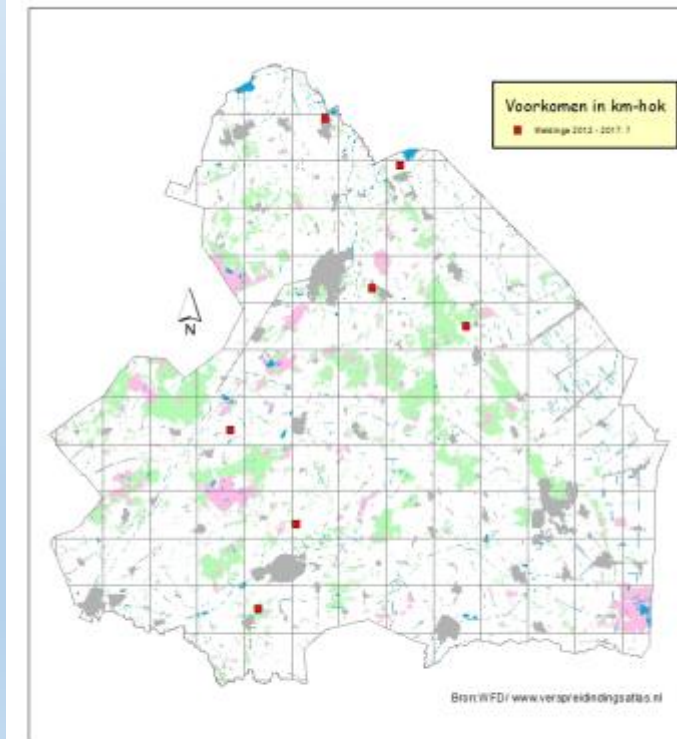
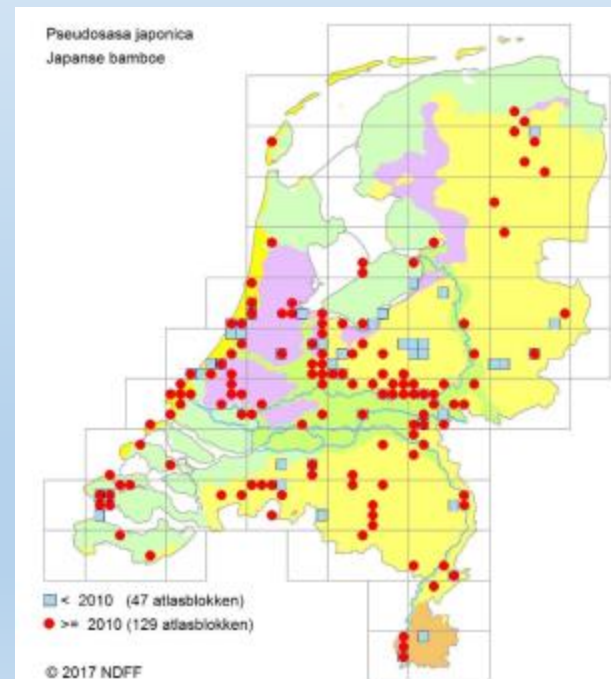

Hoog risico

- Japanse bamboe (*Pseudosasa japonica*)

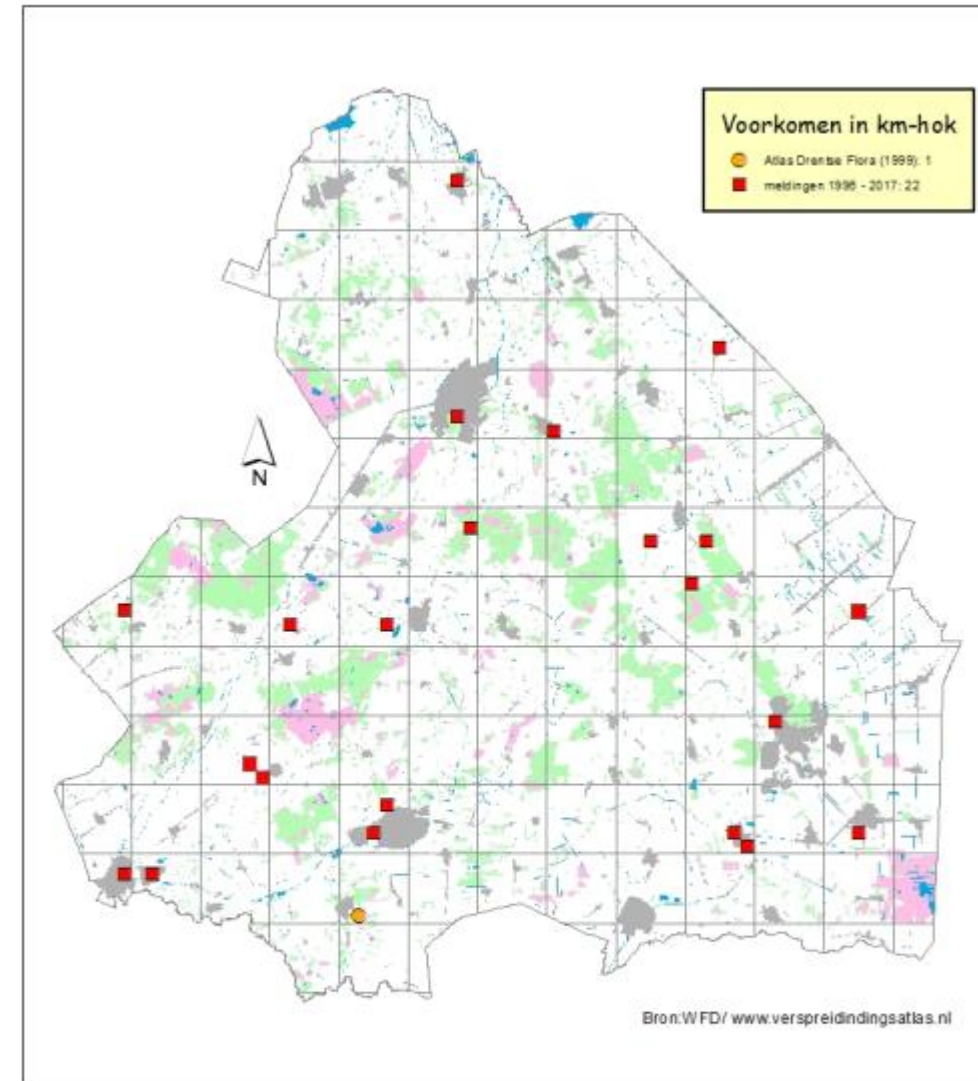
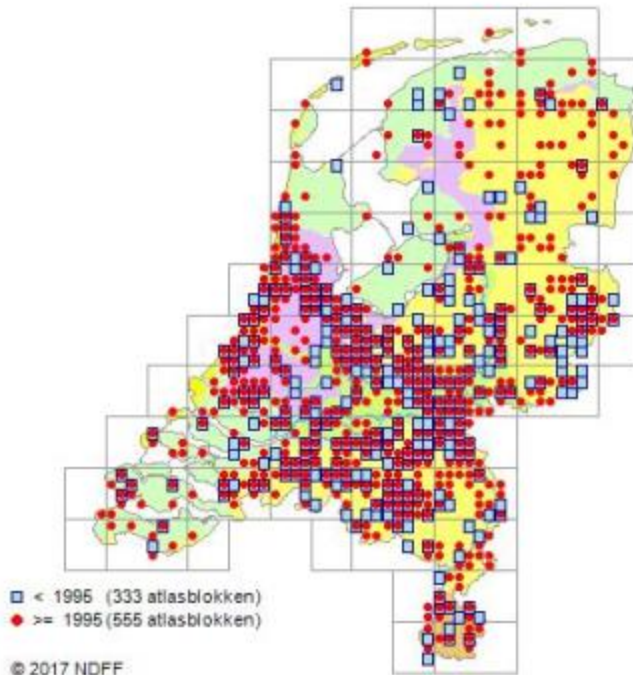

Foto: Saxifraga

Hoog risico

- Alsemambrosia (*Ambrosia artemisiifolia*)

Bomen en heesters

kunnen onbedoeld een probleem gaan vormen omdat ze zich in de praktijk (ook na aanplanten langs wegen etc.) gemakkelijk blijken uit te zaaien.

Voorbeelden:

1. Laurierkers; *Prunus laurocerasus*
2. Verschillende *Cotoneaster*soorten
3. Veelbloemige Roos; *Rosa multiflora*
4. Hartbladige Els; *Alnus cordata* *
5. Zwarte Balsempopulier; *Populus trichocarpa*
6. Hemelboom; *Ailanthus altissima**
7. Bastaardspirea; *Spiraea x billardii*
8. Mahonie; *Berberis aquifolium*
9. Portugese laurier (een tuinplant die zich makkelijk uitzaait ,nu nog zeldzaam, maar het is een soort die snel aan populariteit toe neemt).

Hemelboom (*Ailanthus altissima*)

Wordt tegenwoordig veel aangeplant,
maar zaait zich gemakkelijk uit en kan
een (groot) probleem gaan vormen

Ailanthus altissima
Hemelboom

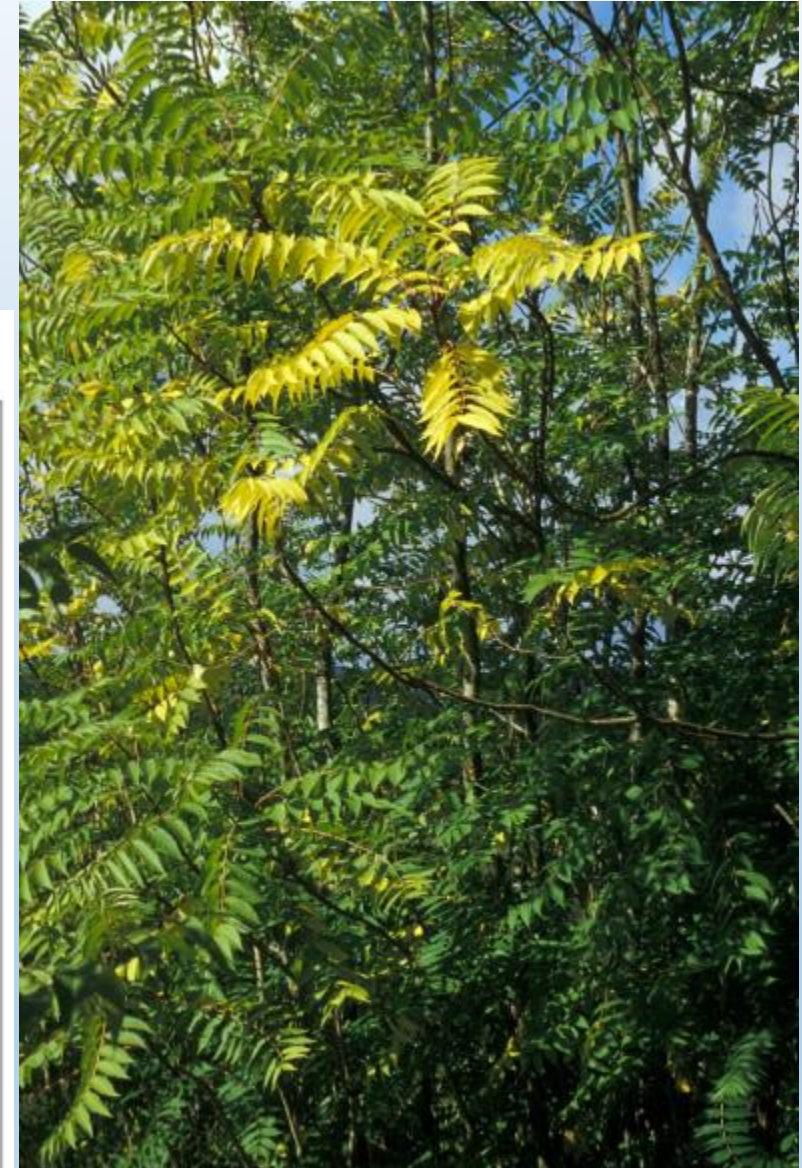
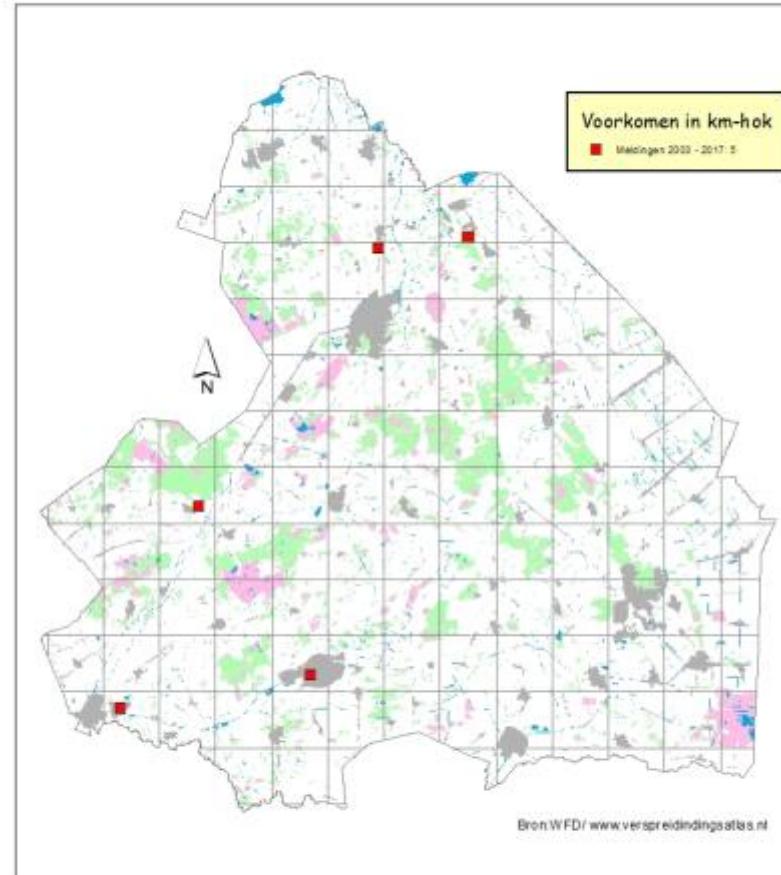
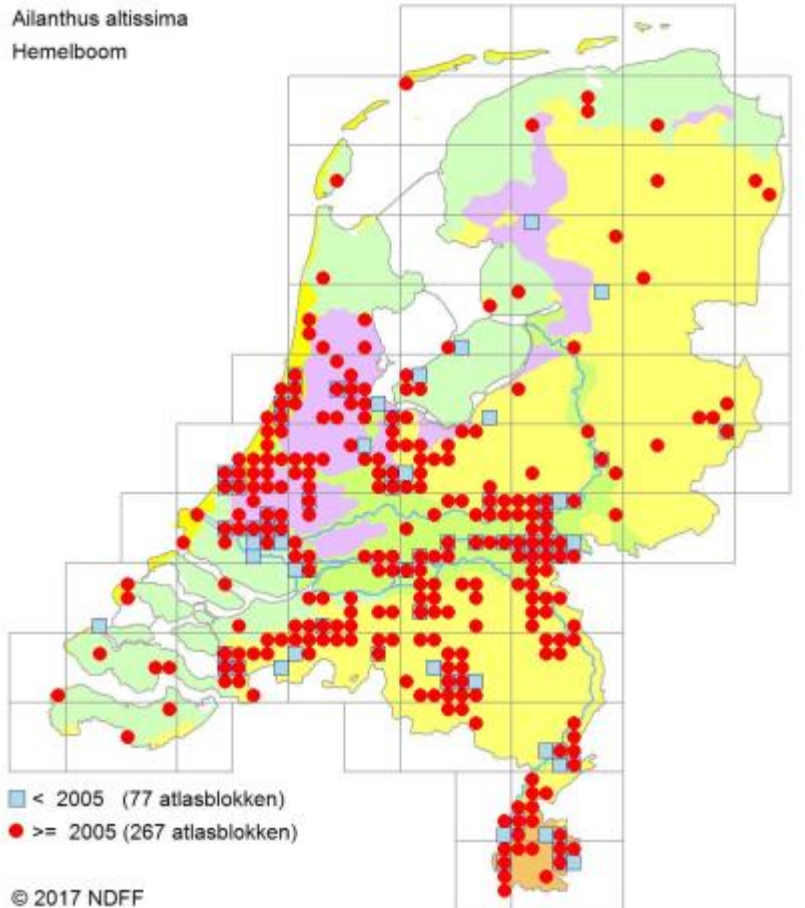

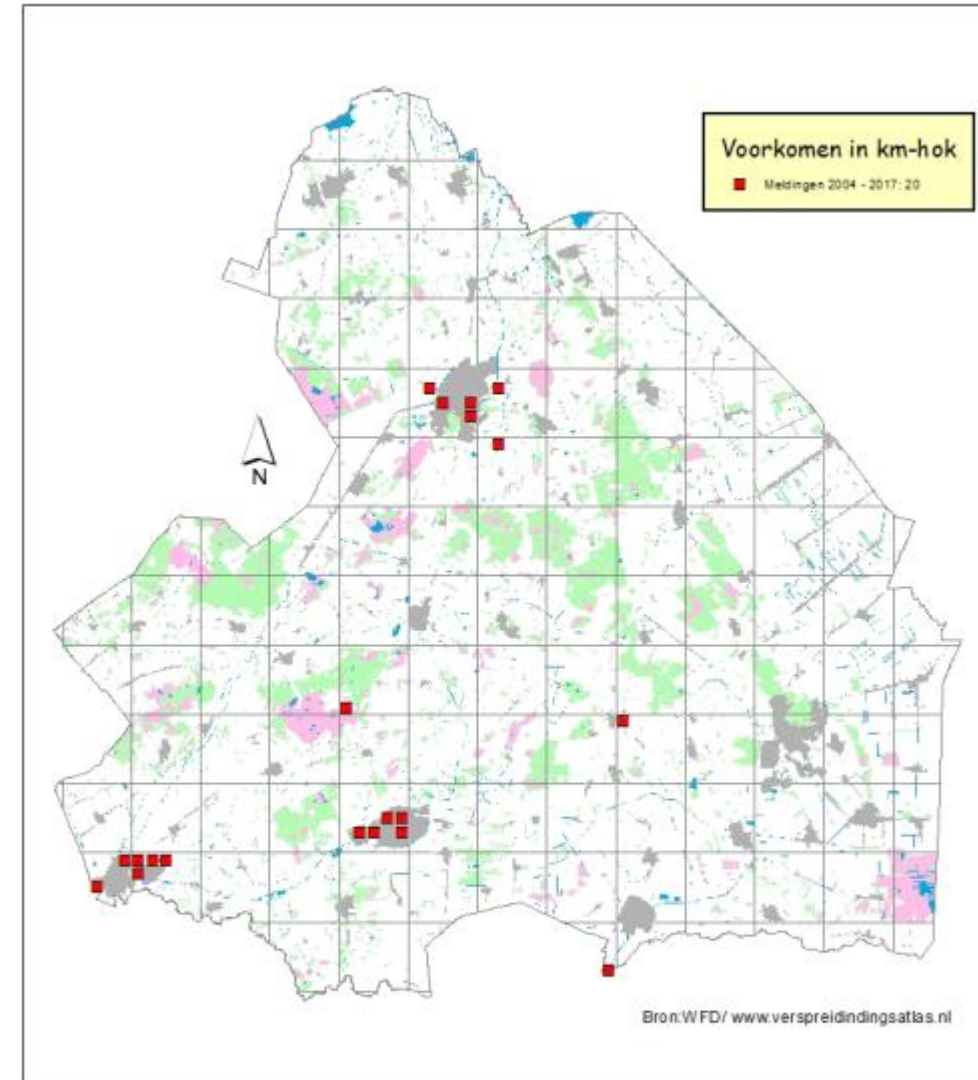
Foto Saxifraga

Hartbladige els (*Alnus cordata*)

Zaait zich gemakkelijk uit en
kan zo een (groot) probleem gaan vormen

Foto Saxifraga

Met dank aan/voor:

- alle WFD-vrijwilligers, waarneming.nl-waarnemers en andere gegevensverzamelaars, die meldingen voor www.verspreidingsatlas.nl leverden.
- Ruud Beringen (Floron) voor het beschikbaar stellen van de gegevens om de verspreidingskaartjes voor Drenthe te maken.
- Uw aandacht: vragen?

